

KAJAANI, KAUPPAKATU 9 (KK-07)

Tontin I-5-15 koekaivaukset 13. - 17.8.2007

Museovirasto

Rakennushistorian osasto

Marika Hyttinen 2007

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kunta/kaupunki: Kajaani
Tutkimusalue: Kauppakatu 9 (tontti 1-5-15)
Tutkimuksen laatu: Koekaivaus
Kohteen ajoitus: 1800- ja 1900-luvut
Peruskarttalehti: PK 3431 12 KAJAANI (2001)
Peruskoordinaatit: x = 3535 68 y = 7125 26 (tutkimusalueen keskipiste) z = 140,6 – 140,7 m mpy
Maanomistaja: As oy Askonhovi
Tutkimuslaitos: Museovirasto, Rakennushistorian osasto
Kaivausjohtaja: FM Marika Hyttinen
Kenttätöaika: 13. – 17.8.2007
Tutkitun alueen laajuus: 27 m²
Tutkimusten kustantaja: Palmberg-Rakennus Oy
Kustannukset arviolta: n. 9200 €
Löydöt: KM 2007060:1-76 diar. 28.8.2007
Löytöjen säilytyspaikka: Kansallismuseo
Mustavalkonegatiivit: 125749: 1-20 diar. 19.10.2007
Digitaaliset kuvat: 1-74, CD-ROM
Kenttäkartat: 1-5
Yleiskartta: 6

Aikaisemmat kaivausalueita ja sen lähialueita koskevat tutkimukset:

Tutkimus	Johtaja	Vuosi	Raportin nimi	Nykyinen alue	Tutkimuslaitos	Alkuperäinen raportti
Kaupunkiarkeologinen inventointi	T. Mökkönen	2001	Kajaani – Kajana Kaupunkiarkeologinen inventointi 2001		MV:RHO	MV:RHOA
Koekaivaus	S. Lipponen	2005	Kajaani, Kauppakatu 11. Kaupunkiarkeologinen koekaivaus 10.8. - 12.8.2005.	I-6-16	MV:RHO	MV:RHOA

Kirjallisuus:

Ahonen Felix 1961: *Kajaanin kaupungin historia III .Vv. 1810-1905.* Kajaani.

Bartels Michiel 1999: *Steden in Scherven – Cities in Sherd 1-2.* Finds from cesspits in Deventer, Dordrecht, Nijmegen and Tiel (1250-1900). Amersfoort.

Kauppila Raili 1988: *Raatihuone Kajaanin kaupungissa.* Kajaani.

Lilius Henrik 1980: Kajaanin raatihuoneentori – torin synty ja rakennusvaiheet 1860-luvulle. *Scripta Historica VI.*

Niukkanen Marianna 2007: ”Punasviastoiden muoto ja koristelu – käytännöllisyyttä ja kätkeytyjä symbolimerkityksiä”. *Ruukkuja ja ruhtinaita. Saviastioita ja uunikaakeleita ajalta 1400-1700.* ed. Kirsi Majantie. Saarijärvi. 26-35.

Tyrkkö Martti 1948: *Kajaanin kaupungin historia II. V.V. 1717-1809.* Kajaani.

Vartiainen A. 1980: *Kajaanin kaupungin historia I. Isonvihan loppuun.* Uusintapainos. Kajaani.

Painamattomat lähteet:

Arminen Katri 2002: *Kajaanin kauppakatu 39 koekuopitus 3. – 4.1.2002* Kainuun museo.

Hyttinen Marika 2007: *Kajaani, Brahenkatu 18.* Tontilla I-2-4 suoritettun viemäroinnin sekä parkkipaikanpohjustuksen arkeologinen valvonta 13. – 20.6 2007. MV:RHOA. Helsinki.

Lipponen Sanna 2005: *Kajaani, Kauppakatu 11.* *Kaupunkiarkeologinen koekaivaus 10. – 12.8 2005.* MV:RHOA. Helsinki.

Mökkönen Teemu 2001: *Kajaani – Kajana.* *Kaupunkiarkeologinen inventointi 2001.* MV:RHOA. Helsinki.

Viljanmaa Sami 2002: *Kajaani, Kauppakatu 39.* *Kaupunkiarkeologinen koekaivaus 5. – 14.8.2002.* MV:RHOA. Helsinki.

Kaivauskertomuksen sivumäärä: 1-30 + liitteet

Liitteet:

- Liite 1 Karttaluettelo
- Liite 2 Mustavalkokuvien luettelo
- Liite 3 Digitaalisten kuvien luettelo
- Liite 4 Koeojien A-F yksikköluettelot
- Liite 5 Matriisien lukuohjeet
- Liite 6 Yksikkömatriisit 1-5
- Löytöluettelo
- Poistettujen löytöjen luettelo
- Kenttäkartat
- Yleiskartta

Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka: Museovirasto, Rakennushistorian osasto

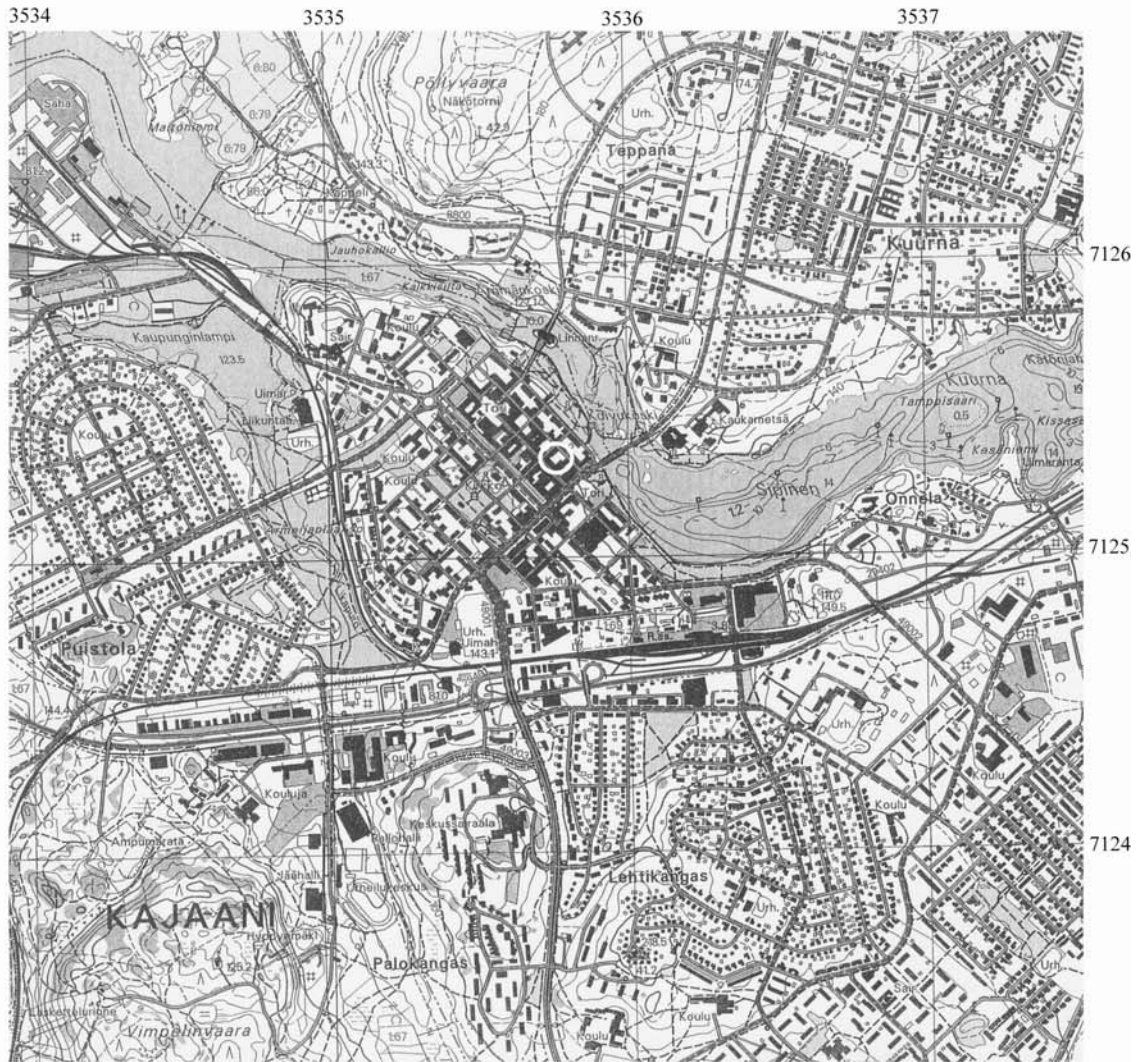
Raportin kannen kuvat: Digikuvat nrot 37, 52 ja 64, MV/RHO.

TIIVISTELMÄ

Tontille I-5-15 (As Oy Askonhovi) on suunnitelmissa rakentaa talven 2008 aikana 4-kerroksinen kerrostalo, johon tulee myös parkkihalli maan alle. Alue on vanhan kartta-aineiston perusteella ollut rakennettua kaupunkialuetta 1650-luvulta lähtien. Museoviraston vuonna 2001 tekemässä Kajaanin kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa tontti on määritelty luokkaan 2 kuuluvaksi. Näin ollen tontilla suoritettiin koekaivaukset, joilla selvitettiin oliko tontin alueella säilyneistä muinaismuistolain suojelemia 1600- ja 1700-kulttuurikerroksia.

Tontille avattiin kaikkiaan kuusi koeojaa. Neljästä koeojasta dokumentoitiin esineistön perusteella 1800-luvun puolestavälistä 1900-luvun alkuun ajoittuvia rakenteiden jäännöksiä, kuten rakennuksen kivijalkaa, funktioltaan epämääräistä puurakennetta sekä mahdollista uunin perustusta. Yhdestä koeojasta paljastui 1900-luvun puolelle ajoittuvan omakotitalon perustukset, jotka olivat tuhonneet tontin itäkulman kulttuurikerrokset kokonaisuudessaan. Yksi koeoja oli täysin löydötön. Kaikissa koeojissa päästiin pohjamaahan saakka, joka alkoi kaikissa koeojissa reilun metrin syvyydessä nykyisestä maanpinnasta laskettuna. 1800-luvun kulttuurikerrosten paksuus oli parhaimmillaan 1 m paksuinen. Yhdestäkään koeojasta ei löydetty merkkejä vanhemmista, 1600- ja 1700-luvun kulttuurikerroksista. Kerrokset lienevät tuhoutuneet aiemmissa maansiirtotöissä, joita tontilla on todennäköisesti suoritettu 1800- ja 1900-luvuilla.

Peruskarttaote 3431 12 KAJAANI
MK 1:20 000

Tutkimusalue ympäröity

Maanmittauslaitos 2001

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTOINTI- JA REKISTERITIEDOT	1
TIIVISTELMÄ	4
PERUSKARTTAOTE	5
SISÄLLYSLUETTELO	6
JOHDANTO	7
1. TUTKIMUSHISTORIA	7
1.1 ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET KAJAANISSA	7
1.2 TONTIN I-5-15 JA SEN LÄHIALUEIDEN TUTKIMUSHISTORIAA	9
2. KAJAANIN HISTORIAA	9
2.1 KAUPUNKI 1600-LUVULLA	10
2.2 KAUPUNKI 1700-LUVULLA	11
2.3 KAUPUNKI 1800-LUVULLA	12
2.4 KAUPUNKIPALOT	13
2.5 TONTIN I-5-15 HISTORIAA	14
3. TUTKIMUSMENETELMÄT	16
4. TEHDYT HAVAINNOT JA KAIVAUSTEN KULKU	18
4.1 KOEOJA A	18
4.2 KOEOJA B	20
4.3 KOEOJA C	22
4.4 KOEOJA D	23
4.5 KOEOJA E	27
4.6 KOEOJA F	28
5. LOPPULAUSE	29
LIITTEET	
	Liite 1 Karttaluettelo
	Liite 2 Mustavalkokuvien luettelo
	Liite 3 Digitaalisten kuvien luettelo
	Liite 4 Koeojien A-F yksikköluettelot
	Liite 5 Matriisien lukuohjeet
	Liite 6 Yksikkömatriisit 1-5
	Löytöluettelo
	Poistettujen löytöjen luettelo
	Kenttäkartat
	Yleiskartta

JOHDANTO

Tontilla I-5-15 (Kauppakatu 9) suoritettiin 13. – 17.8.2007 koekaivaukset, koska Palmberg-Rakennus Oy:llä on suunnitelmissa rakentaa talvikaudella 2008 Koivukosken ja Välikadun kulmauksessa sijaitsevalle tontille kolmikerroksinen kerrostalo, johon kuuluu myös maanalainen parkkihalli. Vuonna 2001 suoritettujen kaupunkiarkeologisen inventoinnin mukaan tontti kuuluu *luokkaan II eli todennäköisesti säilyneisiin tai vain osittain tuhoutuneisiin alueisiin*. Luokkaan kuuluvat isovihaan vanhemman kaupunkialueen reuna-alueet, jotka ovat mahdollisesti olleet rakennuskäytössä (Mökkönen 2001,13).

Koekaivausten tavoitteena oli selvittää, sijaitisiko rakennettavalla alueella (so. tontilla I-5-15) säilyneitä isoavihaa vanhempia muinaismuistolain (295/63) rauhoittamia 1600- ja 1700-luvuille ajoittuvia kulttuurikerroksia. Jos tontilta löytyisi edellä mainittuja vanhempia kerroksia, olisi tontilla järjestettävä arkeologiset kaivaustutkimukset ennen kerrostalon rakentamisen aloittamista.

Kaivausjohtajana toimi FM Marika Hyttinen, apulaistutkijana Tiia Ikonen ja kaivajana Anu Rajala. Kaivaukset kestivät kaikkiaan yhden viikon ajan ja jälkityöt 2 viikon ajan. Tutkimuksen kustansi hankkeen toteuttaja muinaismuistolain 15 §:n perusteella. Jälkitöitä varten vuokrattiin tilat Oulun yliopiston arkeologian laboratoriolta. Marika Hyttinen laati kaivausraportin ja Tiia Ikonen piirsi kenttäkartat puhtaaksi sekä luetteloi kaivauslöydöt.

1. TUTKIMUSHISTORIA

1.1 ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET KAJAANISSA

Vuonna 1950 tutkittiin rakennusten jäännöksiä Teppananmäellä Muinaistieteellisen toimikunnan toimesta (Cleve 1950). Vuonna 1958 suoritettiin tontilla I-1-6 kaivutöitä, joissa tuli esille mm. kaivo, jonka A. Sinisalo kävi tarkistamassa. Tontilla oli havaittu jäänteitä myös muista hirsirakenteista, mutta ne olivat ehtineet tuhoutua ennen tarkastajan paikalle saapumista. (Mökkönen 2001.)

Kajaanin Raatihuoneentorilla (kuva 1) suoritettiin vuonna 1998 kaivaus/valvonta, jolloin toria muutettaessa kävelykaduksi, tuli kaivutöiden yhteydessä esille puurakenteita. Alueelta dokumentoitiin hirsirakenteista kadunpohjaa, kaksi kaivoa, hirsirakenteisten rakennusten pohjia sekä muutama nuoremman rakennuksen kivijalka. Rakenteet

ajoittuvat löytöjen perusteella 1700- ja 1800-luvuille, joskin torin pohjoiskulmassa sijainneet rakennukset saattavat ajoittua jopa 1600-luvulle niistä löytyneiden 1600-luvulle ajoittuvien rahojen perusteella. (Mökkönen 2001, 11.)

Kuva 1. Kajaanin Raatihuoneentorilla sijaitseva vuonna 1831 valmistunut Raatihuone. Kuvaaja: Tiia Ikonen.

Kajaanin linnassa on suoritettu useita tutkimuksia - vuonna 2000 linnasaaren maaperää tutkittiin maatulokamittauksin (T. Herronen) ja vuonna 2001 suoritettiin linnassa koekaivaus, jossa todettiin linnasaaren kulttuurikerrosten tuhoutuneen lähes kokonaisuudessaan vuoden 1930 restauroinnin yhteydessä (Mökkönen 2001). Koekaivauksia on sittemmin tehty vielä vuosina 2002-2004 sekä 2006.

Vuonna 2001 linnan koekaivausten yhteydessä Kajaanissa tehtiin kaupunkiarkeologinen inventointi, jossa inventoitiin kaupungista arkeologisesti mielenkiintoiset kohteet eli alueet, joissa todennäköisesti sijaitsee säilyneitä isoavihaa vanhempia kulttuurikerroksia ja alueet, joiden kulttuurikerrokset ovat todennäköisesti tuhoutuneet. (Mökkönen 2001.)

Vuonna 2002 koekuopitettiin (Arminen 2002) ja koekaivettiin (Viljanmaa 2002) tonttia I-9-25 (Kauppakatu 39). Koekaivauksissa tuli esille 1800-luvulle ajoittuvia jäännöksiä (Viljanmaa 2002).

Tuoreimmat arkeologiset tutkimukset suoritettiin kesällä 2007 Brahenkatu 18:ssa, joka on kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa luokiteltu kuuluvaksi luokkaan 1. Tontilla (I-2-4) suoritettiin parkkipaikan pohjustustöitä ja viemäröintiä. Kaivutöiden yhteydessä tuli esille maatuneita hirsirakenteita, joista tehtiin ilmoitus Museovirastolle. Paikalle lähetettiin kaksi arkeologia dokumentoimaan löytyneet rakenteet pelastuskaivausten omaisesti ja valvomaan kaivutöitä. Tontilta dokumentoitiin kuusi erillistä rakennetta, joista vanhin ajoittui 1700-luvun puolestavälistä 1700-luvun lopulle ja nuorin 1800- ja 1900-lukujen taitteeseen. (Hyttinen 2007.)

1.2 TONTIN I-5-15 JA SEN LÄHIALUEIDEN TUTKIMUSHISTORIA

Tontilla ei ole aiemmin suoritettu arkeologisia kaivaustutkimuksia. Vuonna 2001 tehdyssä kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa alue on luokiteltu luokkaan 2 kuuluvaksi. Inventointiluokituksen perusteena oli oletus, että isoavihaan vanhemmat kerrostumat olisivat mahdollisesti koskemattomia asfaltoidun pihan alueella. Tontti on kuulunut rakennettuun kaupunkialueeseen jo 1650-luvulta lähtien, jolloin tontin alueella on vanhojen karttojen perusteella sijainnut korttelialuetta ja muutamia rakennuksia. Vuoden 1764 kartassa tontti on ollut osin korttelia ja osin niittyä. Pihalla sijaitsee myös nurmialuetta. Kunnallisteknisiä töitä ei juurikaan ole tontin alueella suoritettu, lukuun ottamatta sadevesiviemäröintiä. (Mökkönen 2001, ks. myös Liite 9, 4/8.)

Lähin tonttia sivuava arkeologinen tutkimus toteutettiin vuonna 2005 tontilla I-6-16 (Kauppakatu 11). Museovirasto toteutti tontilla pienimuotoiset koekaivaukset, koska alueen parkkipaikan routavaurioita aiottiin korjata perustamalla parkkipaikkaa uudelleen. Tontilta ei löytynyt isoavihaa edeltäviä kulttuurikerroksia – vanhimmat pihan kulttuurikerrokset ajoittuivat esineistön perusteella 1800-luvulle. Tutkimuksen perusteella vanhimmat kerrokset olivat tuhoutuneet 1800- ja 1900-lukujen aikana. (Lipponen 2005, 4, 13.)

2. KAJAANIN HISTORIAA

Kajaanin kaupunki perustettiin vuonna 1651 kreivi Pietari Brahen toimesta kreivikunnan hallinnolliseksi kesukseksi (Vartiainen 1980, 99-101). Kajaanin linnan rakentaminen oli aloitettu jo vuonna 1604 kuningas Kaarle IX:n käskystä. Linnaa ei kuitenkaan saatu

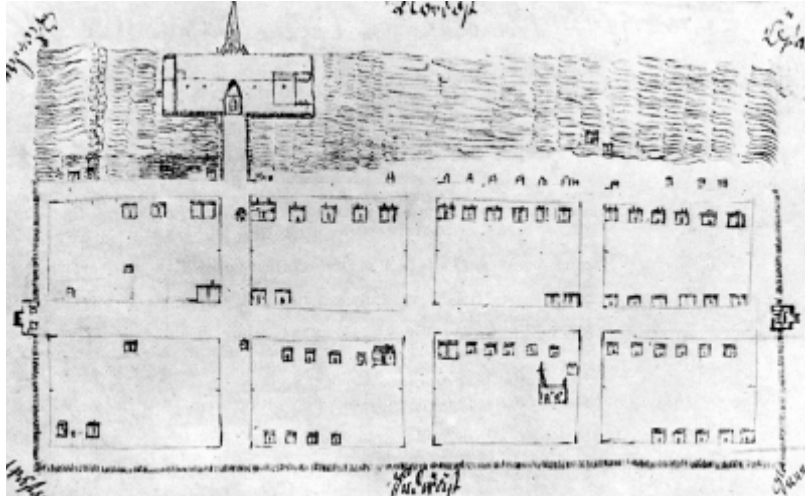
Kaarle IX:n aikana valmiiksi, vaan rakennustöitä jatkettiin vielä Kustaa II Aadolfin aikana. Linnan rakentamisen ensimmäinen vaihe päättyi vasta vuonna 1619, jonka jälkeen työtä vielä täydennettiin ja korjailtiin. (Vartiainen 1980, 46-69.) Kun Pietari Brahe, silloinen Suomen kenraalikuvernööri, sai Kajaanin läänityksenä itselleen vuonna 1650, uusi hän linnan lähes täydellisesti. Pietari Brahea sanotaankin linnan ”toiseksi perustajaksi”. (Vartiainen 1980, 381.) Esimerkiksi vuonna 1661 linnan pohjoispuolelta poistettiin kaksi puurakennusta ja niiden tilalle rakennettiin kivirakennukset, joihin oli päätetty rakentaa ruutikamari, tupa, eteinen sekä yksi kamari, jonka alle tulisi kivikellari. (Vartiainen 1980, 403-404.)

Vuonna 1712 alkoi ns. sarkasodasta Kainuussa venäläisten hyökkäysten sarja (Isoviha). Vuonna 1716 alussa marssi venäläisarmeija Kajaaniin. Venäläiset piirittivät Kajaanin linnaa helmikuuhun asti, jolloin linna luovutettiin viholliselle. Venäläiset olivat ryöstäneet ja polttaneet koko Kajaanin kaupungin alueen ja tekivät saman myös autioksi jääneelle linnalle. Lopullisesti linna tuhoutui, kun se räjäytettiin maaliskuussa 1716. (Vartiainen 1980, 432-447.)

2.1 KAUPUNKI 1600-LUVULLA

Kaupungin perustamisen jälkeen rakennettiin tärkeimmät julkiset rakennukset kuten kirkko (1656), pappila (1659) ja koulu (Vartiainen 1980, 131). Raatihuone rakennettiin niin ikään 1660-luvulla (Kauppila 1988, 8-10). Asuinrakennukset olivat yleisesti ottaen pieniä ja vaatimattomia. Porvarit asuivat asumuksissa, joissa oli tupa, mutta harvoin edes kuistia. Ainoastaan säätyläisillä tai varakkaimmilla porvareilla oli tuvan lisäksi asuinrakennuksessaan yksi tai useampi kamari. Vain suurimmissa taloissa oli lasi-ikkunat. (Vartiainen 1980, 139.)

1600-luvun puolessavälissä Kajaanissa oli idästä länteen kulkeva pääkatu, Pitkäkatu (nykyisen Kauppakadun paikalla), joka johti tuliportilta tulliportille (Vartiainen 1980, 138). Poikkikatuja näyttää kulkeneen suurin piirtein nykyisten Linna-, Kirkko-, ja Koivukoskenkadun kohdalla, kuten vuoden 1659 perspektiivipiirros Kajaanista osoittaa (kartta 2).

Kartta 2. Mahdollisesti Claes Claessonin laatima perspektiivipiirros Kajaanin kaupungista vuodelta 1659 (Lähde: Vartiainen 1931: 137).

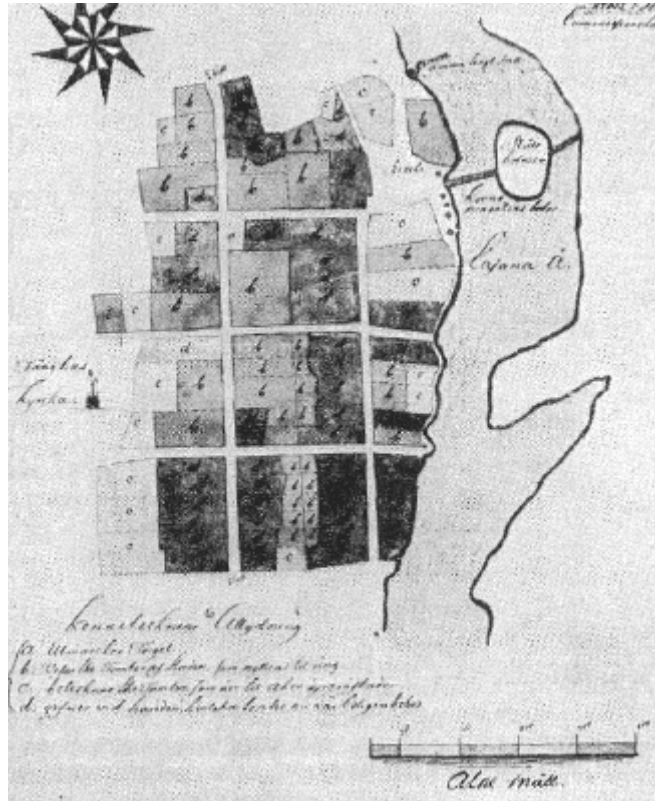
Kadut olivat huonokuntoisia. Kelirikkojen ja vesisateiden aikana kulkuväylät (erityisesti Pitkäkatu) muuttuivat erittäin hankalaksi kulkea, joita pitkin ei päässyt jalan eikä edes hevosella. Katuja yritettiin parannella puuraketeilla eli kaduille laitettiin poikittain puunrunkoja eräänlaisiksi katusilloiksi. (Vartiainen 1980, 131-132.)

2.2 KAUPUNKI 1700-LUVULLA

Kajaanin vanha raatihuone oli tuhoutunut Isonvihan aikana. Helmikuussa 1747 ostettiin komendantti Trolinin leskeltä Anna Gretha Rahselta ns. Trolinien talo, joka sijaitsi Ämmän törmällä eli Myllymäellä. Tätä rakennusta käytettiin raastuvankokouksiin. Rakennusta käytettiin myös kaupungin kassanhoitajan virkapaikkana ja korkea-arvoisten vieraiden majapaikkana. (Tyrkkö 1948, 238-241, 451-452; Ks. myös Kauppila 1988, 11-13.)

Talvella 1734 valmistui Kajaaniin uusi ristikirkko, joka sijaitsi vanhassa kirkkotarhassa osittain vanhan kirkon paikalla (Tyrkkö 1948, 118). Pappila rakennettiin vuonna 1728, ja siihen kuului asuintupa yhdellä kamarilla, keittotupa, jossa oli kaksi kamaria. Lisäksi pappilan tontilla oli uusi pirtti, joka oli todennäköisesti väentupa. Talousrakennuksiin kuului sauna ja karjatalousrakennuksiin uusi talli, heinälato, navetta ja uusi aitta. (Tyrkkö 1948, 104-106.) Kansan asumukset olivat 1700-luvullakin pääosin vaatimattomia savutupia (Tyrkkö 1948, 146-147).

1700-luvun lopulla oli Kajaanissa kaksi idästä länteen johtavaa katua, Ylä- eli Kirkkokatu sekä Ala- eli Rantakatu (kartta 3). Kirkkokadun itäpäässä oli itäinen tulliportti ja länsipäässä läntinen tulliportti. Kahta pääkatua yhdisti muutama poikkikatu. (Tyrkkö 1948, 232.)

Kartta 3. Gabriel Barckin laatima kaupunkikartta Kajaanista vuodelta 1764 (Lähde: Lilius 1980, kuva 8).

Kajaanin tiet ja kadut olivat edelleen 1700-luvulla märkiä, kuraisia ja huonokuntoisia. Katujen ja teiden kuntoa yritettiin edelleen korjata puurakenteiden eli siltarakenteiden avulla. Myös ojia kaivettiin, joilla johdettiin vettä pois vesiperäisiltä alueilta. (Tyrkkö 1948, 231-233.)

2.3 KAUPUNKI 1800-LUVULLA

Suomen sota (1808-1809) oli jättänyt jälkensä Kajaaniin, kuten Isovihakin edellisen vuosisadan alkupuolella. 1800-luvun alkupuoli oli jälleenrakennuksen aikaa. Kaupungin ulkonäkö parantui vähitellen, kun vanhoja rakennuksia korjattiin ja uusia rakennettiin

(Ahonen 1961, 3). Talot koostuivat yleensä seuraavanlaisesta rakennuskannasta: tuparakennus, johon kuului tupa tai kaksi tupaa sekä kamari. Tupa oli yleensä neliskulmainen. Kamari oli edellistä pienempi, mutta myös neliskulmainen. Taloon kuului myös erillisinä rakennuksina pirtti, joka oli nelikulmainen ja kyökki, niin ikään nelikulmainen. Ulkorakennuksiin kuului talli, navetta, sauna, käymälä, latoja sekä puoteja eli aittoja. (Tyrkkö 1948, 461-462.)

Pääkatuja oli 1800-luvulla Kajaanissa kaksi kappaletta: Yläkatu eli nykyinen Kauppakatu ja Alakatu eli nykyinen Brahenkatu. Myös Linnakatu oli tuolloin jo olemassa. (Ahonen 1961,4, 7.) Vielä 1800-luvullakin kadut ja tiet olivat Kajaanissa huonokuntoisia, pehmeitä ja kosteita. Risteyksissä kaduilla oli lautoja kadun ylitystä varten. 1800-luvun lopullakin kadut olivat vaatimattomia – katua saattoi toimittaa pari kolme vierekkäistä lankkua. (Ahonen 1961, 7-8.)

Julkisista rakennuksista mainittakoon kirkko ja raatihuone. 1800-luvun loppupuolella alkoi 1700-luvun ensimmäisellä puoliskolla rakennettu kirkko olla rappiotilassa. Uuden kirkon rakentaminen aloitettiin elokuussa vuonna 1895 vanhan kirkon purkamisella. Uusi kirkko vihittiin käyttöön marraskuussa 1896. (Ahonen 1961, 442-454.) Vuonna 1831 valmistui Aleksanteri I:n käskystä Kajaaniin uusi raatihuone Raatihuoneentorille (Kauppila 1988, 37-39).

2.4 KAUPUNKIPALOT

Kajaanin ensimmäinen suurpalo tuhosi kaupunkia ns. sarkasodan eli Suuren Pohjan sodan aikana vuonna 1712. Tällöin eteläpuoli kaupungista tuhoutui, mutta pohjoisosa säästy. (Vartiainen 1980, 432-433.) Jälleen vuonna 1716, Isonvihan aikana, venäläiset polttivat lähes koko kaupungin ja kirkon (Vartiainen 1980, 439-445).

Jälleen vuonna 1775 tulipalo raivosi Kajaanissa. Palo syttyi tuolloin kolmannessa korttelissa, jolloin yhdeksän rakennusta paloi kokonaisuudessaan. Kyseessä oli mahdollisesti tuhopoltto. (Tyrkkö 1948, 257.) Seuraavan kerran suurtulipalo koetteli Kajaania kesällä 1807. Tällä kertaa palo syttyi toisessa korttelissa tuhoten yhteensä 63 rakennusta. (Tyrkkö 1948, 460-461.)

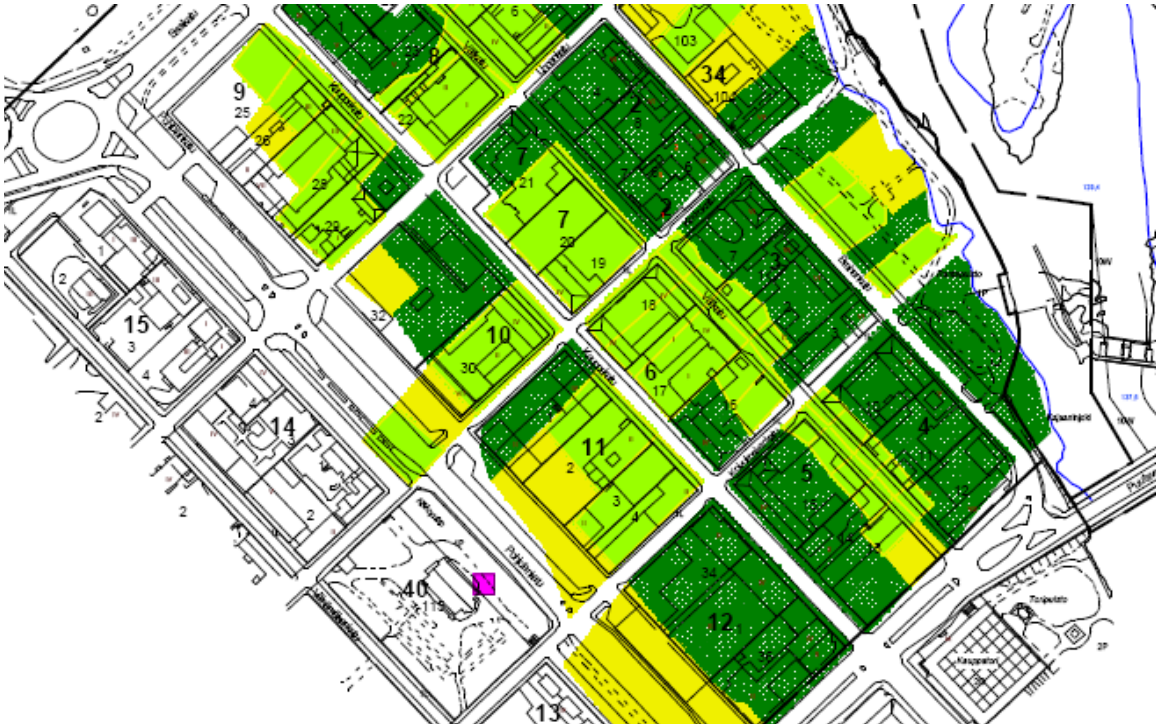
2.5 TONTIN I-5-15 HISTORIAA

Vuonna 1659 laaditusta perspektiivipiirrustuksesta Kajaanin kaupungista (kartta 2) havaitaan, että Kaupungissa on jo tuolloin ollut käytössä säännöllinen ruutukaavamuoto. Keskustan korttelialueet sijaitsivat suurin piirtein samoilla kohdilla kuin nykyäänkin ja myös katulinjaukset kulkivat lähes samoilla kohdilla ja samansuuntaisesti. (Mökkönen 2001, 4 ja 5.)

Kuva 4. Kuvassa ote päällekkäin asemoidusta nykyisestä Kajaanin kantakartasta ja vuoden 1659 perspektiivipiirroksesta. Isot neliöt kuvaavat silloista korttelialuetta ja pienemmät neliöt rakennuksia. (Mökkönen 2001, Liite 3.1).

Kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa digitoitiin Kajaanin kaupungin nykyisen kantakartan päälle kaikki vanhat kartat. Tämän perusteella havaitaan vuoden 1659 kartasta, että tontilla I-5-15 sijaitsee kartan mukaan rakennuksia ja korttelialuetta (Kuva 4). Rakennusten funktioita ei alkuperäisessä vanhassa kartassa kerrota.

Kuva 5. Kuvassa ote päällekkäin asemoidusta nykyisestä Kajaaninin kantakartasta ja vuoden 1764 kartasta. (Mökkönen 2001, Liite 3.2)

Vuoden 1764 kartta on ensimmäinen, joka perustui tarkkoihin mittauksiin. Kartan laati Gabriel Barck ja sen mukaan tontilla I-5-15 olisi tuolloin ollut korttelialuetta (pistealue), peltoa sekä niittyä (kuva 5). Tähän karttaan ei ole merkitty yksittäisiä rakennuksia, paitsi kirkko (kuvan vasemmassa alalaidassa sijaitseva neliö), kruunun maksiinit sekä aitat.

Kuvassa 6 on ote nykyisestä Kajaanin kantakartasta, jonka päälle on asemoitu vuoden 1804 kartta (kuva 6). Tämän perusteella tutkimusalue on lähes kokonaisuudessaan ollut rakennettua korttelialuetta (pistealue). Ainoastaan tontin itäkulma on ollut rakentamatonta niittyä tai peltoa.

Kuva 6. Kuvassa ote päällekkäin asemoidusta nykyisestä Kajaanin kantakartasta ja vuoden 1804 kartasta. (Mökkönen 2001, liite 3.3)

3. TUTKIMUSMENETELMÄT

Tontille I-5-15 (Kauppakatu 9) avattiin yhteensä kuusi koeojaa, joiden pituus vaihteli 3-7 metrin välillä. Kaivantojen levys oli n. 1 metri. Kaivinkoneen kauha oli hieman metriä leveämpi, joten todellisuudessa ojien leveys oli n. 1,4 metriä. Kaivettujen alueiden kokonaispinta-ala oli 27 m².

Tontin piha-alue toimi kaivausten ajan parkkipaikkana. Lisäksi tontilla sijainneissa rakennuksissa toimi yrityksiä, joihin tuotiin viikon aikana tavarakuljetuksia rekoilla. Nämä seikat asettivat rajoitukset koeojien sijainneille – ojat eivät saaneet katkaista autojen kulkureittejä. Lisäksi ojat eivät voineet olla usean parkkivuodon kokoisia, koska tontilla oli vain muutama ylimääräinen autopaikka, joille asukkaat pystyivät siirtämään autonsa kaivausten ajaksi. Koeojien sijoittelua hankaloitti myös sadevesiviemäriputkien- ja kaivojen sijainti – putkilinja kulki suoraan tontin sisääntuloreitin kohdalla ja ulottui halki tontin. Lisäksi alueella kulki kolme kaapelia, joita tuli varoa kaivutöissä. Koeojat piti siis avata ja kaivaa yksi kerrallaan sekä sulkea mahdollisimman nopeasti.

Koska piha-alue oli lähes kauttaaltaan asfaltoitu, täytyi pintamaiden poistoon käyttää kaivinkonetta. Myös asfaltin aliset tasoite- ja täyttömaakerrokset oli poistettava koneellisesti. Kaivinkone vuokrattiin Kajaanin Rakennussora Oy:ltä. Kaivinkonekuskina toimi Matti Tervo.

Tontille ei tehty koordinaatistoa, vaan koeojat mitattiin paikoilleen tontilla olemassa olevista rakennuksista. Tontille siirrettiin korkeus Brahenkadun ja Koivukosken kulmauksessa sijainneen seurakuntalon kivijalan virallisesta korkeuskiiintopisteestä (139,729 m mpy). Tontille I-5-15 siirretty korkeuspiste sijoitettiin tontin eteläosassa sijainneen vanhan autotallirakennuksen kynnyksen nurkkaan (kartta 6). Tämän pisteen korkeus oli 140,76 m mpy. Mainittaakoon, että Kajaanin kaupungilla on käytössään N43:n mukainen korkeusjärjestelmä.

Kuten edellä mainittiin, koneella kaivettiin pois asfalttikerros ja sen aliset täyttömaakerrokset. Kaksi ojaa kaivettiin kokonaisuudessaan pohjaan saakka koneellisesti: koeoja B, josta paljastui 1900-luvun rakenteen betonivalua ja lautarakenteita sekä koeoja C, jossa esiintyi ainoastaan luontaisia kerroksia. Muissa koeojissa konekaivuu keskeytettiin heti, kun maasta paljastui kiviä tai puurakenteita, jolloin siirryttiin kaivamaan lastoin ja lapioin.

Konekaivuusta huolimatta kulttuurikerrosten ja niissä esiintyvien ilmiöiden stratigrafisia suhteita seurattiin ja havainnoitiin. Jokaisesta yksiköstä, kerroksesta tai rakenteesta, täytettiin oma yksikkölomakkeensa ja ne sijoitettiin kustakin koeojasta tehtyyn yksikkömatriisiin (Harrisin matriisi). Starigrafiset yksiköt on luetteloitu liitteessä 4. Koeojien A-F yksiköiden stratigrafiset suhteet on esitetty liitteessä 6, matriiseissa 1-5.

Ainoastaan ojista, joista dokumentoitiin selviä rakenteita, piirrettiin karttoja. Täsätä poikkeuksena 1900-luvun rakenteet, joista ei luonnollisesti piirretty karttoja. Näin ollen ainoastaan koeojista A ja D piirrettiin tasot ja profiili. Kartat on luetteloitu raportin lopussa liitteessä 1.

Koska tutkimusalueelle ei tehty koordinaatistoa, löydöt otettiin talteen yksiköittäin, joiden mukaan ne on myös luetteloitu löytöluetteloon. Kaikki löydöt otettiin talteen lukuunottamatta eläinten luita. Poistettujen löytöjen luetteloon luettelointiin kaikki modernit löydöt, eläinten luut sekä naulat ja kuona-ainekappaleet.

Koeojia valokuvattiin sekä mustavalkofilmille että digitaalisesti. Sekä mustavalkokuvista (liite 2), että digitaalisista kuvista (liite 3) on raportin lopussa erilliset luettelot. Kenttäkartat on luetteltu liitteessä 1.

4. TEHDYT HAVAINNOT JA KAIVAUSTEN KULKU

4.1 Koeoja A

Kartat: 1, 2 ja 3

Mustavalkokuvat: 125749: 1-6

Digitaaliset kuvat: 1-21, 24-27

Löydöt: KM2007060:1-13

Poistetut löydöt:1-8

Ajoitus: 1800-luku

Koeoja A avattiin tontin I-5-15 lounaisosaan lähelle Kauppakadun suuntaista asuinrakennusta (kartta 6). Koeojan kokonaispituus oli 5 metriä ja levys n. 1,5 metriä. Koeojan kaivuu aloitettiin asfaltin (ASY0) poistamisella, jonka pinta sijaitsi korkeudella 140,72 m mpy. Tämän jälkeen seurasi sekoittunut hiekkainen täyttömaakerros, jossa oli tiilimurskaa ja sahanpurua seassa (ASY1). Täyttökerroksen alla alkoi purkukerros (ASY2), joka koostui sahanpurusta, laastista ja tiilimurskasta. Seuraavana tuli esille sorakerros (ASY3), jossa oli seassa hiekkaa, savea tiilimurskaa ja hiiltä. Kerros vaikutti täyttökerrokselta. Yksikkö ASY3 vieressä sijaitsi ojan koillispuolella paikallinen palanut tiilimurskakerros (ASY7). Pääosin kaivannossa ASY3:n alla sijaitsi karkean hiekan kerros (ASY4), jossa oli tiilimurskaa, hiiltä ja multaa seassa. ASY4 oli selkeä likamaakerros. Likamaakerroksen (ASY4) alla sijaitsi isoja rakennekiviä (ASY5), jotka tulkittiin rakennuksen peruskiveykseksi. ASY4 oli rakenteen ASY5 käyttöaikainen likamaakerros. Yhteyden ASY5 kivet (kuva 7) sijaitsivat osin puuroskakerroksen (ASY6) päällä ja osin savimaan (ASY11) päällä. Puuroska ASY9 esiintyi koeojan eteläpäässä samoilla korkeuksilla kuin ASY4. Puuroskan alla sijaitsi paikallisesti ojan eteläosassa hienon hiekan linssi (ASY10), joka oli n. 30 cm halkaisijaltaan. Kerrokset ASY4 ja ASY9 ovat samanaikaisia. ASY9 seassa oli hiiltä ja tiilimurskaa ja se oli väriltään ASY6:sta tummempi. ASY9:n sisässä sijaitsi pienempi kivinen rakenne ASY8, joka tulkittiin mahdolliseksi uunin perustaksi. ASY8:n funktio jäi kuitenkin varsin

epävarmaksi, koska rakennetta paljastui vain pieni alue koeojasta. Varmaa kuitenkin on, että ASY5 ja ASY8 ovat osaa yhtä suurempaa kokonaisuutta (rakennetta) ja näin ollen samanikäisiä. ASY11 eli savimaa tuli esille lähes koko koeojan alueelta. Tämän jälkeen alkoi pohjamaa (ASY12), johon kaivaminen lopetettiin. Kaivannon pohjakorkeus oli tuolloin 139,32 m mpy.

Kuva 7. Koeoja A, tasoon 1 kaivettuna. Etualalla suuret peruskivet (ASY5). Kuvattu luoteeseen. Digikuva nro 9. Kuvaaja: Tiia Ikonen, MV/RHO.

Koeojasta esiintulleet rakenteet ASY5 ja ASY8 tulkittiin kuuluvan samaan rakenteeseen ja olevan näin ollen saman ikäisiä. ASY5 eli isot peruskivet ovat todennäköisesti jäännös massiivisesta kivijalallisesta rakenteesta ja ASY8, eli pienemmät kivet, mahdollisesti samaan rakenteeseen kuuluneesta uunin perustasta.

Löytöinä saatiin talteen kirkasta, vihreää ja ruskeaa esinelasia, ikkunalaria, piiposliinia, liitupiipun varsi ja punasavikeramiikkaa. Piiposliinilöydöt antavat viitteen rakenteiden ASY5 ja ASY8 ajoituksesta. Piiposliinia alettiin valmistamaan 1760-luvulla Englannissa (Bartels 1999, 238, 419). Rakenteen ASY5 yhteydestä saatiin talteen myös

punasavikeramiikkaa, joka ei ole ajoittavasti kovin informatiivista materiaalia - punasavikeramiikka on ollut käytössä jo 1400-luvun puolestavälistä aina 1900-luvun alkuun asti (Niukkanen 2007, 26). Piiposliinilöytöjen ja muiden esinelöytöjen valossa koeojasta A löytyneet rakenteiden jäännökset ajoittunevat 1800-luvulle. Koeojan A kohdalla mahdollisesti sijainneet vanhemmat kerrokset olivat todennäköisesti tuhoutuneet jo 1800-luvun rakennuskannan tieltä.

4.2 Koeoja B

Kartat: -

Mustavalkokuvat: 125749: 7

Digitaaliset kuvat: 22-27

Löydöt: -

Poistetut löydöt:-

Ajoitus:1900-luvun alkupuoli/puoliväli

Koeoja B avattiin tontin I-5-15 kaakkoispuolelle tontilla edelleen sijaitsevan vanhan autotallirakennuksen lähetyville (kartta 6). Koeojan kokonaispituus oli 5 metriä ja leveys n. 1,4 metriä. Koeojan kaivuu aloitettiin asfaltin (BSY0) poistamisella, joka sijaitsi korkeudella 140,48 m mpy. Asfaltin alla alkoi hiekka- ja sorakerros (BSY1), joka kuului pihan pohjauskerrokseen. Tämän alla tuli esille hienon hiekan kerros (BSY2). Hiekan alta tuli esille rakennusjätekerros (BSY3), joka oli selvä purkukerros. Kerroksessa oli runsaasti palanutta pientä kiveä, laastia, hiiltä ja tiilimurskaa. Rakennusjätekerroksen alta tuli esille lautataso (BSY4) korkeudella 140,08 m mpy. Tason laudat olivat palamattomia ja selvästi moderneja eli koneellisesti sahattuja. Laudat esiintyivät tasossa koko koeojan pituisesti. Laudoituksen alla tuli vastaan sementtivalu (BSY5), jossa oli myös laastia nähtävissä. Sementtikerros alkoi korkeudella 140,01 m mpy ja sen paksuus oli 40 cm (kuva 8).

Kuva 8. Koeojan B kaakkoisprofiilia kuvattuna kaakkoon. Digikuva nro 22. Kuvaaja: Tiia Ikonen, MV/RHO.

Sementtivalun alla tuli esille vaakatasossa olevia pyöröpaaluja (päätt kaivannon kaakkoisprofiilissa), joiden halkaisijat olivat n. 20 cm (BSY6). Pyöröpaalujen välissä oli myös n. 20 cm halkaisijaltaan olevaa kiveä. Pyöröpaalut sijaitsivat savisen hiekkamaan (BSY7) päällä, jossa oli seassa hieman puurooskaa. Pyöröpaalujen etäisyys toisiinsa nähden oli n. 40 cm. Hiekkamaan sisässä sijaitsi kivijalaksi tulkittu kiviladelmä (BSY8). Sementtivalu ja pyöröpuut olivat osin kivijalan päällä ja kivet osin pohjasavessa (BSY9). Pohjasavessa sisässä havaittiin vielä pohjois-eteläsuuntainen betoniputki (BSY10), joka oli upotettu pohjasaveen (kuva 8). Koeojan B pohjakorkeus oli 139,08 m mpy.

Koeojasta B esiintulleet rakenneosat eli lautaso (BSY4), sementtivalu (BSY5), pyöröpaalut (BSY6) ja kivijalka (BSY8) tulkittiin kaikki saman rakenteen osiksi. Kaikki rakenteen osat vaikuttivat yhtä moderneilta. Pohjasavessa kulkenut betoniputki kuului myös rakenteen kanssa samalle ajalle ja oli todennäköisesti puretun rakenteen jätevesiputki, koska putkessa havaittiin mm. kanamunan kuoria.

Myöhemmin allekirjoittanut sai kuulla kaivausalueella vierrailleilta ohikulkijoilta, joilla oli muistissaan Kajaanin vanhempi rakennuskanta, että tontilla oli 1900-luvun alkupuolella sijainnut isohko puinen asuinrakennus, joka oli sittemmin purettu pois. Rakennus oli sijainnut koko tontin kaakkoiskulman alueella, joten se osa tontista oli

varmuudella täysin tuhoutunutta. Näin ollen koeojan B eteläpuolelle ei kannattanut enää avata uusia koeojia.

4.3 Koeoja C

Kartat: -

Mustavalkokuvat: -

Digitaaliset kuvat: 28-35

Löydöt: -

Poistetut löydöt: -

Ajoitus: -

Koeoja C avattiin tontin koillisosassa sijainneelle viheralueelle (kuva 9) aivan Välikadun viereen (kartta 6). Koeoja oli Välikadun suuntainen ja kaikkiaan 5 metrin pituinen ja n. 1,4 metrin levyinen.

Koeojan C pintakorkeus oli 140,45 m mpy. Ojan kaivuu aloitettiin poistamalla nurmi ja multakerros (CSY1), jonka alla tuli vastaan savinen hiesu (CSY2), jonka seassa oli tiilimurskaa pieniä kiviä ja multaa. Tämän alla tuli esille savimaa (CSY3), joka oli hiekan ja mullan sekaista. Edelleen tuli vastaan tumma savimaa (CSY4) ja lopuksi pohjasavi (CSY5). Kaivannon pohjakorkeus oli 139,23 m mpy. Koeojasta C ei tavattu lainkaan kulttuurikerroksia (kuva 10). Kerrokset olivat mahdollisesti tuhoutuneet aiemmissa maansiirtotöissä tai sitten niitä ei ole ikinä tällä kohdalla sijainnutkaan.

Kuva 9. Koeojaa C kaivetaan tontin I-5-15 viher-alueelle. Kuvattu länteen. Digikuva nro 29. Kuvaaja: Tiia Ikonen, MV/RHO.

Kuva 10. Koeoja C pohjaan kaivettuna. Kuvattu kaakkoon. Digikuva nro 33. Kuvaaja: Tiia Ikonen, MV/RHO.

4.4 Koeoja D

Kartat: 3-4

Mustavalkokuvat: 125749: 8-20

Digitaaliset kuvat: 36-53, 56-61

Löydöt: KM2007060:14-54

Poistetut löydöt: 9-15

Ajoitus: 1800-luku

Koeoja D avattiin tontin I-5-15 länsipuolelle (kartta 6). Oja oli kokonaisuudessaan 7 m pituinen ja n. 1,4 m levyinen. Pintamaan korkeus oli koeojan D kohdalla 140,50 m mpy. Koeojan kaivaminen aloitettiin asfaltin (DSY0) poistolla. Asfaltin alla sijaitti vaalean harmaa soramaa (DSY1), joka kuului asfaltin alisiin tasoitekerroksiin. Seuraavaksi kaivannossa esiintyi musta soramaa (DSY2), joka oli paikallinen tasoitekerros. Soran alla esiintyi jälleen uusi sorakerros (DSY3), joka oli väriltään harmaanrusehtavaa. Seuraavaksi tuli esille karkea, oranssin hiekan kerros (DSY4), joka oli täyttömaakerros. Kerroksessa oli runsaasti seassa 10-20 cm halkaisijaltaan olevia kiviä Tämän alla alkoi ensimmäinen kulttuurimaakerros eli tumma likamaa (DSY5).

DSY6 oli ensimmäinen rakenne, joka tuli esille koejasta D (kartta 5). Rakenne muodostui vaakalautoista, joiden paksuus oli muutamia senttimetrejä, leveys n. 10 cm ja pituus n. 40-60 cm (kuvat 11 ja 12). Noin metrin välein oli vaakalautojen sivulle hakattu maahan pystypaaluja/lautoja (kuva 13), joiden päät oli veistetty teräviksi. Paalut ulottuivat pohjasaveen (DSY12) saakka. Rakenne DSY6 sijaitsi ojassa koko sen pituudelta ja kulki myös samansuuntaisesti ojan kanssa eli koillis-lounaissauntaisesti (kuva 12).

Kuva 11. Koeoja D, lauta- ja pystypaalurakenne. DSY6. Kuvattu luoteeseen. Digikuva nro 57. Kuvaaaja: Marika Hyttinen, MV/RHO.

Kuva 12. Koeoja D, taso 1. Etelälounaispääty ojasta DSY6 ja DSY11. Kuvattu pohjoiseen. Digikuva nro 59. Kuvaaaja: Marika Hyttinen, MV/RHO.

Kuva 13. Veistettyjä puita, koeoja D, rakenne DSY6. Kuvattu ylhäältä. Digikuva nro 68. Kuvaaaja: Tiia Ikonen, MV/RHO

Kuva 14. Koeoja D, DSY6:n toinen puoli. Kuvattu luoteeseen. Digikuva nro 61. Kuvaaaja: Tiia Ikonen, MV/RHO.

Poistettaessa DSY6 koeojan D luoteisprofiilista, tuli esille ”tyhjää tilaa” ja lisää täyttökerrosta DSY4. DSY4:n sisässä havaittiin myös betonisen putken jäänteitä (DSY13). Poistettaessa DSY4 profiilista esille tuli uusi vaakalautaseinä ja paaluja (kuva 14), joka oli samaa rakennetta DSY6:n kanssa. DSY6 tulkittiin tämän perusteella mahdolliseksi tukirakenteeksi betoniselle putkelle, joka kulki puilla tuettua kaivantoa pitkin. Betoniputken kaivanto oli täytetty DSY4:llä.

Kuva 15. Koeoja D, taso. Etualalla DSY6b eli lautataso. Kuvattu lounaaseen. Digikuva nro 52. Kuvaaja: Tiia Ikonen, MV/RHO.

Kuva 16. Mahdollinen kivi- ja tiilirakenne (DSY11) kuvattu luoteeseen. Digikuva nro 42. Kuvaaja: Marika Hyttinen, MV/RHO.

DSY4 alla alkoi likamaaksi tulkittu kerrostuma DSY5, joka oli melko ohut kerros. Löytöinä kerroksesta saatiin talteen mm. paikoilleen hajonnut, melko moderni pullo ja punasavikeramiikka. Punasavikeramiikka, joka ei ole ajoittavasti kovin informatiivista materiaalia, koska punasaviastioita on ollut käytössä 1400-luvun puolestavälistä aina 1900-luvun alkuun asti (Niukkanen 2007, 26). Löytömateriaalinsa perusteella yksikkö DSY5 on melko samanaikainen kuin rakenne DSY6 eli molemmat yksiköt ajoittunevat 1900-luvun alkupuolelle.

DSY5:n alta tuli esille DSY7 eli puurosakerros, joka sijaitsi lähes koko koeojan D alueella (kartta 4). DSY6b eli lautataso sijaitsi osittain puuroskan (DSY7) sisässä rakenne (kuva 15). Lautataso nimettiin DSY6b:ksi, koska sen luultiin aluksi olevan osa

rakennetta DSY6. Tutkimusten jatkuessa havaittiin DSY6b:n olevan kuitenkin DSY6: tta vanhempi. Lautataso DSY6b tuli esille ainoastaan koeojan D tasossa, joka sijaitsi korkeudella 139,9 m mpy. Tasossa oli nähtävissä muutamia hyvin huonosti säilyneitä koillis-lounaissuuntaisia parin senttimetrin paksuisia lautoja, joiden alla oli muutamia luode-kaakkosuuntaisia lautoja. Löytöinä saatiin muutamia nauvoja. Rakenteen DSY6b pituus koeojassa D oli n. 3 m ja leveys noin metrin. DSY6 jatkui kaivamattomaan maahan koilliseen, muttei lounaaseen. DSY7:sta, jonka sisässä DSY6b siis sijaitsi, saatiin talteen mm. piiposliinia ja punasavikeramiikkaa. Muut löydöt huomioon ottaen piiposliinilöytöjen kanssa yksiköt DSY6b ja DSY7 ajoittunevat 1800-luvulle.

Puurosken (DSY7) kanssa vierekkäin esiintyi saven sekainen tuhkainen likamaa (DSY9), jota sijaitsi paikallisesti ojan kaakkoisreunassa (kartta 4). Lisäksi ojan lounaisosasta paljastui tumma hiekan ja hiilen sekainen likamaa (DSY10), jonka sisässä oli kivi- ja tiilirakenne DSY11 korkeudella n.139,7 - 140 m mpy (kuva 16). Mahdollinen rakenne DSY11 koostui voimakkaasti palaneista ja murentuneista kivistä ja tiilenpaloista. Rakenteen yhteydessä tavattiin myös runsaasti hiiltä. DSY6b, DSY7, DSY9, DSY10 ja DSY11 ovat kaikki samanlaisia yksiköitä. DSY11:sta luonne jäi tutkimuksissa varsin epämääräiseksi, koska rakennetta paljastui koeojasta vain pieneltä alalta. Koska DSY6b ja DSY11 esiintyivät samalla korkeudella, ovat ne todennäköisesti saman rakenteen osia. Rakenteen DSY11 yhteydestä saatiin talteen mm. piiposliinia, joka ajoittaa mahdollisen rakenteen todennäköisesti 1800-luvulle.

DSY6b, DSY7, DSY9, DSY10 alla alkoi hiesuinen kellertävä likamaa (DSY8), jossa oli seassa hieman tiilimurskaa ja hiiltä, joka sijaitsi koko koeojan laajuudella. Tämä oli viimeinen varsinainen kulttuurimaakerros. Yksikön DSY8 alla alkoi DSY12 eli pohjasavi, joka jatkui syvemmälle kaivamattomaan maahan. Kaivaminen lopetettiin korkeudella 139,5 m mpy, josta pohjasavi alkoi.

Tulkintaa

Koeojasta D tuli esille kesän 2007 koekaivausten mielenkiintoisimmat ja samalla myös todennäköisesti vanhimmat rakenteet. DSY6 tulkittiin puiseksi tukirakenteeksi modernille betoniputkelle, mutta tätän alapuolella sijainnut DSY6b eli lautalattia on mahdollisesti jäännös vanhaisemmasta rakennuskannasta. Lautalattia oli huonosti säilynyt

ja fragmentaarinen – suurin osa rakenteesta oli tuhoutunut 1900-luvun rakentamisen myötä. Puuroskan, jonka sisällä laotalattia DSY6b osittain sijaitti, löydöt (mm. piiposliini) todistavat kuitenkin, ettei kyseessä voi olla 1800-luvun alkupuolta vanhempi jäännös.

4.5 Koeoja E

Kartat: -

Mustavalkokuvat: -

Digitaaliset kuvat: 62-68

Löydöt: KM2007060:55-65

Poistetut löydöt: 16-17

Ajoitus: 1800-luku

Koeoja E avattiin koeojan D luodepuolelle. Avaamalla koeoja E aivan koeojan D viereen yritettiin selvittää rakenteen DSY6 luonnetta ja sitä jatkuisiko laotalattia DSY6b laajemmalle alueelle. Koeojan E kokonaispituus oli 3,5 m ja leveys 1,4 m. Pintamaan korkeus oli koeojan D kohdalla 140,50 m mpy.

Lähes heti kaivamisen alettua kävi selväksi, ettei DSY6 jatkunut koeojan E kaakkoisprofiilia edemmäs. Koeojan E kaakkoisprofiilissa voitiin havaita DSY6:n toinen puoli, joka havaittiin jo koeojassa D (kuva 17) sekä samat stratigrafiset yksiköt kuin koeojassa D (ks liite 6, matriisi 4). Myöskään laotalataso DSY6b ei jatkunut enää koeojan E puolella. Ojan luoteisprofiilissa voitiin havaita täysin sekoittuneet rakennusjätekerrokset (kuva 18).

Kaivinkoneella tarkistettiin vielä, kuinka syvältä pohjasavi tulisi vastaan. Koska pohjasavi saavutettiin lähes heti (n. 139,5 m mpy), eikä kaivannossa ollut lainkaan merkittäviä kulttuurikerrostumia, päätettiin, ettei ojaa dokumentoida kuin valokuvaamalla.

Kuva 17. Digikuva nro 63. koeoja E, kaakkoisprofiili ja DSY6. Kuvattu kaakkoon. Kuvaaja: Marika Hyttinen, MV/RHO.

Kuva 18. Koeoja E, luoteisprofiilin sekoittuneet kerrokset. Kuvattu luoteeseen. Kuvaaja: Marika Hyttinen, MV/RHO.

4.6 Koeoja F

Kartat: -

Mustavalkokuvat: -

Digitaaliset kuvat: 69-72

Löydöt: KM2007060:66-76

Poistetut löydöt: 18-30

Ajoitus: 1800-luvun loppu/1900-luvun alku

Koeoja F avattiin tontin I-5-15 keskelle (kartta 6). Koeoja oli luode-kaakkosuuntainen, 3 m pituinen ja 1,4 m levyinen. Pintamaan korkeus oli koeojan kohdalla 140,60 m mpy. Koeojan kaivuu aloitettiin asfaltin (FSY0) poistolla. Asfaltin alla sijaitsi sorakerros (FSY1). Soran alta tuli esille hiekan sekainen rakennusjätekerros (FSY2), jossa oli mm. puulastua, multaa, tiilimurskaa ja puuta seassa. FSY2:n alla ja vieressä oli toinen samanaikainen purkukerros (FSY3), jossa oli seassa laudan katkelmia, tiilmurskaa, puuroskaa, hiekkää ja isoja kiviä. Rakennusjätekerroksien alla sijaitsi puuroskakerros (FSY4), jossa oli risuja, havuja, multaa ja tiilimurskaa sekaisin. FSY4:n sisässä oli puurakenne (FSY5). Epämääräinen rakenne muodostui muutamasta horisontaalisesti asetetusta vaakalaudasta (kuva 19). Luode-kaakkosuuntaisten lautojen päällä sijaitsi yksi veistetty pyöröpuu, jonka halkaisija on n. 20 cm. Lautojen paksuus oli 3-10 cm. Mahdolliseen rakenteeseen näytti liittyvän myös muutamia kiviä (halk. 20-25 cm). Puuroskan alla sijaitsi hiekkakerros (FSY6), joka oli löydötön. Hiekkakerroksen alla tuli

vastaan pohjasavi (FSY7), johon kaivaminen lopetettiin. Kaivannon pohja sijaitsi korkeudella 139,13 m mpy.

Kuva 19. Koeojan F itä-kaakkoprofiili kuvattuna kaakkoon. Digikuva nro 70. Kuvaaja: Tiia Ikonen, MV/RHO.

Rakenteen FSY5 luonne jäi kesän 2007 koekaivauksissa epämääräiseksi, koska mahdollinen rakenne tuli esille ainoastaan koeojan kaakkoispäädystä. Rakenne voisi olla jonkinlainen lautataso. Mahdollinen rakenne ajoittuu kuitenkin varsin nuoreksi, koska puuroskaista (FSY4) löydettiin varsin modernia löytöaineistoa mm. henkselin katkelma, muovinen pelinappula ja helmi ja paksua tehdasvalmisteista lasia. Koeojan F alimmat kerrokset ajoittuvat näin ollen 1800-luvun lopulle tai jopa 1900-luvun puolelle.

5. LOPPULAUSE

Kesän 2007 koekaivauksissa tontille I-5-15 avattiin kaikkiaan kuusi koeojaa, joissa kaikissa päästiin pohjasaveen saakka. Yksi ojista oli täysin löydötön ja yhden ojan kulttuurikerrokset olivat tuhoutuneet täysin sotien jälkeisen rakennuskannan myötä. Neljässä ojassa havaittiin 1800-luvulle ja 1900-luvun alkupuolelle ajoittuvien rakenteiden jäännöksiä ja kulttuurimaakerroksia. Koeojista A ja D tehtiin mielenkiintoisimmat ja samalla myös vanhimmat, 1800-luvulle ajoittuvat, rakennelöydöt.

Tontille I-5-15 (Kauppakatu 9) tehdyissä koeojissa ei havaittu merkkejä muinaismuistolain suojelemista eli vuotta 1809 varhaisemmista kulttuurikerroksista. Avattujen kaivantojen perusteella vanhemman rakennuskannan voidaan olettaa tuhoutuneet uudemman, sotien jälkeisen rakennustoiminnan myötä, mistä osoituksena olivat mm. tontilta löytyneet uudemman puutalon betonivaluinen perustus sekä koeojien sekoittuneet kulttuurimaakerrokset. Todisteena vanhempien kulttuurikerrosten tuhoutumisesta voidaan pitää myös sitä, ettei kaivauksissa löydetty viitteitä vanhemmista kaupunkipaloista.

Koekaivausten tulosten perusteella tontti I-5-15 todetaan tuhoutuneeksi alueeksi ja vapautetaan rakennuskäyttöön. Maankäyttö tontin alueella ei vaadi tarkempia arkeologisia tutkimuksia, ellei maansiirto- ja kaivutöiden aikana tule esille tutkimusta tai dokumentointia vaativia rakenteita tai kerrostumia.

Oulussa 10.12.2007

Marika Hyttinen

KAJAANI, Kauppakatu 9 (Kk-07)/M. Hyttinen 2007
Karttaluettelo

1. **Kajaani, Kauppakatu 9.** Koeoja A, tasokartta (taso 1). Rakenteet ASY5 (kivijalka) ja ASY8 (mahdollinen uunin perusta). Mk 1:20. Piirtänyt T. Ikonen 13.8.2007.
2. **Kajaani, Kauppakatu 9.** Koeoja A, koillisprofiili. Rakenteet ASY5 (kivijalka). Mk 1:20. Piirtänyt T. Ikonen 13.8.2007.
3. **Kajaani, Kauppakatu 9.** Koeoja A, kaakkoisprofiili. Rakenne ASY8 (mahdollinen uuninperusta). Mk 1:20. Piirtänyt T. Ikonen 13.8.2007.
4. **Kajaani, Kauppakatu 9.** Koeoja D, tasokartta (taso 1). Rakenteet DSY6 (lauta- ja pystypaalurakenne), DSY6b (lautarakenne) ja DSY11 (kivi- ja tiilirakenne). Mk 1:20. Piirtänyt T. Ikonen 15.8.2007.
5. **Kajaani, Kauppakatu 9.** Koeoja D, luoteisprofiili. Rakenteet DSY6. Mk 1:20. Piirtänyt T. Ikonen 16.8.2007.
6. **Kajaani, Kauppakatu 9.** Yleiskartta. Koeojien A-F sijainti tontilla I-5-15. Kantakartta Kajaanin kaupungin ympäristötekninenkeskus. Mk 1:250. Jäljentänyt T. Ikonen 2.9.2007.

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Mustavalkokuvien luettelo										
ID	Ala_nro	Negatiivi_nro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Klo	Tyyppi
125749	1	36	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, R1, taso 1	Luode	M. Hyttinen	13.8.2007	10:43:00	mv
125749	2	35	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, R1, taso 1	Kaakko	M. Hyttinen	13.8.2007	10:45:00	mv
125749	3	34	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, R1, taso 1	Kaakko	M. Hyttinen	13.8.2007	10:47:00	mv
125749	4	33	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, kaivannon eteläpää, R1	Luode	M. Hyttinen	13.8.2007	10:48:00	mv
125749	poistettu	32	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, kaivannon eteläpää, R1	Luode	M. Hyttinen	13.8.2007	13:49:00	mv
125749	5	31	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, koillisprofiili	Koillinen	M. Hyttinen	13.8.2007	13:50:00	mv
125749	poistettu	30	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, koillisprofiili	Koillinen	M. Hyttinen	13.8.2007	13:50:00	mv
125749	poistettu	29	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, koillisprofiili	Koillinen	M. Hyttinen	13.8.2007	13:50:00	mv
125749	poistettu	28	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, koillisprofiili	Kaakko	M. Hyttinen	13.8.2007	14:05:00	mv
125749	6	27	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja A, koillisprofiili	Kaakko	M. Hyttinen	13.8.2007	14:05:00	mv
125749	7	26	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja B, yleiskuva. 1900-luvun rakennuksen rakenteita ojan kaakkoisprofiilissa	Kaakko	M. Hyttinen	13.8.2007	15:10:00	mv
125749	poistettu	25	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja C, yleiskuva kaivannosta	Kaakko	A. Rajala	14.8.2007	9:00:00	mv

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Mustavalkokuvien luettelo

ID	Ala_nro	Negatiivi_nro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Klo	Tyyppi
125749	8	24	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, lounaispäädyn kivet ja tiilet (DSY11)	Koillinen	M. Hyttinen	14.8.2007	15:31:00	mv
125749	9	23	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, lounaispäädyn kivet ja tiilet (DSY11)	Luode	M. Hyttinen	14.8.2007	15:33:00	mv
125749	poistettu	22	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, työkuva. Anu kaivaa.	Pohjoinen	M. Hyttinen	14.8.2007	15:34:00	mv
125749	poistettu	21	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, työkuva.	Lounas	M. Hyttinen	14.8.2007	15:35:00	mv
125749	poistettu	20	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, sijainti tontilla	Itä	M. Hyttinen	14.8.2007	15:40:00	mv
125749	poistettu	19	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, yleiskuva	Koillinen	M. Hyttinen	15.8.2007	8:20:00	mv
125749	10	18	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, yleiskuva, taso 1	Koillinen	M. Hyttinen	15.8.2007	8:21:00	mv
125749	poistettu	17	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, lounaispäädyn kivet ja tiilet (DSY11), taso 1	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	8:22:00	mv
125749	11	16	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, lounaispäädyn kivet ja tiilet (DSY11), taso 1	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	8:22:00	mv
125749	poistettu	15	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, laudat ja kivet (DSY6), taso 1	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	8:25:00	mv
125749	poistettu	14	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, laudat ja kivet (DSY6), taso 1	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	8:25:00	mv
125749	12	13	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, laudoitusta (DSY6) profiilissa	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	8:26:00	mv
125749	13	12	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, laudoitusta tasossa (DSY6b)	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	8:27:00	mv
125749	14	11	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, yleiskuva, taso 1	Etelä-lounas	M. Hyttinen	15.8.2007	8:28:00	mv
125749	poistettu	10	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, yleiskuva, taso 1	Etelä-	M.	15.8.2007	8:29:00	mv

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Mustavalkokuvien luettelo

ID	Ala_nro	Negatiivi_nro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Klo	Tyyppi
				9		lounas	Hyttinen			
125749	poistettu	9	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, "ilmakuva" parvekkeelta	Koillinen	M. Hyttinen	15.8.2007	8:32:00	mv
125749	poistettu	8	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, "ilmakuva" parvekkeelta	Koillinen	M. Hyttinen	15.8.2007	8:32:00	mv
125749	15		Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, koillispäädyn luodeprofiili: lankut ja pystypaalut (DSY6)	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	14:09:00	mv
125749	poistettu	6	Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, koillispäädyn luodeprofiili: lankut ja pystypaalut (DSY6)	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	14:09:00	mv
125749	16		Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, luodeprofiili, keskikohta (DSY6 ja DSY6b) ojasta	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	14:13:00	mv
125749	17		Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, luodeprofiili, keskikohta ojasta (DSY6 ja DSY6b)	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	14:14:00	mv
125749	18		Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, luodeprofiili, etelälounaispäätty ojasta (DSY6 ja DSY11)	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	14:30:00	mv
125749	19		Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, luodeprofiili, etelälounaispäätty (DSY6 ja DSY11) ojasta	Luode	M. Hyttinen	15.8.2007	14:31:00	mv
125749	20		Kajaani	Kauppakatu 9	Koeoja D, luodeprofiilia: laudoituksen takana ollut toinen lautakerta (DSY6)	Länsi-luode	M. Hyttinen	16.8.2007	9:53:00	mv

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Digitaaliset kuvat								
Ala_nro	Kuva_nro	Kunta	Kohde	Pvm	Klo	Suunta	Kuva-aihe	Kuvaaja
1	1	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	luode	Koeoja A/taso1	T.Ikonen
2	2	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	luode	Koeoja A/taso1	T.Ikonen
3	3	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	lounas	Koeoja A/taso1 - panorama, lounaisprofiili	T.Ikonen
4	4	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	lounas	Koeoja A/taso1 - panorama, lounaisprofiili	T.Ikonen
5	5	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	lounas	Koeoja A/taso1 - panorama, lounaisprofiili	T.Ikonen
6	6	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	lounas	Koeoja A/taso1 - panorama, lounaisprofiili	T.Ikonen
7	7	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	lounas	Koeoja A/taso1 - panorama, lounaisprofiili	T.Ikonen
8	8	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	kaakko	Koeoja A/taso1	T.Ikonen
9	9	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	kaakko	Koeoja A/taso1	T.Ikonen
10	10	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	10:45	kaakko	Koeoja A/taso1	T.Ikonen
11	11	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	12:49	pohjoinen	Koeoja A - työkuva, ojaa dokumentoidaan	T.Ikonen
12	12	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	12:50	etelä	Koeoja A - työkuva	T.Ikonen
13	13	Kajaani	Kauppakatu	13.8.2007	12:52	itäkoillinen	Koeoja A, taustalla koeoja B, työkuva. Koeojaa A piirretään ja	T.Ikonen

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Digitaaliset kuvat

Ala_nro	Kuva_nro	Kunta	Kohde	Pvm	Klo	Suunta	Kuva-aihe	Kuvaaja
			9				koeojaa B kaivetaan auki	
14	14	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	13:50	koillinen	Koeoja A, koillisprofiili	T.Ikonen
15	15	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	13:50	koillinen	Koeoja A, koillisprofiili	T.Ikonen
16	16	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	13:50	koillinen	Koeoja A, koillisprofiili	T.Ikonen
17	17	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	13:50	koillinen	Koeoja A, koillisprofiili	T.Ikonen
18	18	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	14:00	kaakko	Koeoja A, kaakkoisprofiili	T.Ikonen
19	19	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	14:00	kaakko	Koeoja A, kaakkoisprofiili	T.Ikonen
20	20	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	14:00	kaakko	Koeoja A, kaakkoisprofiili	T.Ikonen
21	21	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	14:00	kaakko	Koeoja A, kaakkoisprofiili	T.Ikonen
22	22	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	15:12	kaakko	Koeoja B, kaakkoisprofiili.1900-luvun betoni- ja lautarakenne	T.Ikonen
23	23	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	15:13	länsi	Koeoja B, kaakkoisprofiili.1900-luvun betoni- ja lautarakenne	T.Ikonen
24	24	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	15:15	kaakko	Koeojat A ja B - sijainti tontilla I-5-15	T.Ikonen
25	25	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	15:15	kaakko	Koeojat A ja B - sijainti tontilla I-5-15	T.Ikonen
26	26	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	15:16	lounas	Koeoja B kaivettuna pohjaan	T.Ikonen
27	27	Kajaani	Kauppakatu 9	13.8.2007	15:16	koillinen	Koeoja B kaivettuna pohjaan	T.Ikonen

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Digitaaliset kuvat

Ala_nro	Kuva_nro	Kunta	Kohde	Pvm	Klo	Suunta	Kuva-aihe	Kuvaaja
28	28	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	09:00	länsi	Koeoja C - yleiskuva, sijainti tontilla I-5-15	T.Ikonen
29	29	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	09:00	länsi	Koeoja C - yleiskuva, sijainti tontilla I-5-15	T.Ikonen
30	30	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	09:00	lounas	Koeoja C - yleiskuva. Ojaa dokumentoidaan.	T.Ikonen
31	31	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	09:00	lounas	Koeoja C - yleiskuva. Ojaa dokumentoidaan.	T.Ikonen
32	32	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	09:00	kaakko	Koeoja C - yleiskuva. Oja pohjaan kaivettuna.	T.Ikonen
33	33	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	09:00	kaakko	Koeoja C - yleiskuva. Oja pohjaan kaivettuna.	T.Ikonen
34	34	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	09:00	koillinen	Koeoja C, koillisprofiilia - yleiskuva	T.Ikonen
35	35	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	09:00	koillinen	Koeoja C, koillisprofiilia - yleiskuva	T.Ikonen
36	36	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	15:25	kaakko	Koeoja D, lounaispäädyn kivi- ja tiilirakenne (DSY11) ja Anu	M. Hyttinen
37	37	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	15:26	koillinen	Koeojaa D kaivetaan (taso 1), työkuva	M. Hyttinen
38	38	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	15:30	lounas	Koeojaa D kaivetaan (taso 1), työkuva	M. Hyttinen
39	39	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	15:30	etelä	Koeoja D, yleiskuva - sijainti tontilla I-5-15	M. Hyttinen
40	40	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	15:30	etelä	Koeoja D, yleiskuva - ojaa dokumentoidaan	M. Hyttinen
41	41	Kajaani	Kauppakatu 9	14.8.2007	15:30	ylhäältä, koillinen	Koeoja D, mahdollinen kivi- ja tiilirakenne (DSY11) ojan lounaispäädyssä	M. Hyttinen
42	42	Kajaani	Kauppakatu	14.8.2007	15:30	ylhäältä,	Koeoja D, mahdollinen kivi- ja tiilirakenne (DSY11) ojan	M.

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Digitaaliset kuvat

Ala_nro	Kuva_nro	Kunta	Kohde	Pvm	Klo	Suunta	Kuva-aihe	Kuvaaja
			9			luode	lounaispäädyssä	Hyttinen
43	43	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	koillinen	Koeoja D, taso 1 - yleiskuva	T.Ikonen
44	44	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	koillinen	Koeoja D, taso 1 - yleiskuva	T.Ikonen
45	45	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	koillinen	Koeoja D, taso 1 - yleiskuva	T.Ikonen
46	46	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	luode	Koeoja D, taso 1 - panorama	T.Ikonen
47	47	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	luode	Koeoja D, taso 1 - panorama	T.Ikonen
48	48	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	luode	Koeoja D, taso 1 - panorama	T.Ikonen
49	49	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	luode	Koeoja D, taso 1 - yksityiskohtia maassa olleista laudoista (DSY6b)	T.Ikonen
50	50	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	luode	Koeoja D, taso 1 - yksityiskohtia maassa olleista laudoista (DSY6b)	T.Ikonen
51	51	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	lounas	Koeoja D, taso 1 - yleiskuva	T.Ikonen
52	52	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:20	lounas	Koeoja D, taso 1 - yleiskuva	T.Ikonen
53	53	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:30	koillinen	Koeoja D, taso 1 - ilmakekuva	T.Ikonen
54	54	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:30	koillinen	Koeoja D - ilmakekuva. Taustalla viheralueella koeoja C	T.Ikonen
55	55	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	08:30	koillinen	Tontti 1-5-15, ilmakekuva. Etualalla koeoja A, keskellä koeoja B ja taaimmaisena koeoja C	T.Ikonen
56	56	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	14:12	luode	Koeoja D, luodeprofiili. Lauta- ja pystypaalurakenne (DSY6) profiilissa	M. Hyttinen

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Digitaaliset kuvat

Ala_nro	Kuva_nro	Kunta	Kohde	Pvm	Klo	Suunta	Kuva-aihe	Kuvaaja
57	57	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	14:12	luode	Koeoja D, luodeprofiili. Lauta- ja pystypaalurakenne (DSY6) profiilissa	M. Hyttinen
58	58	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	14:12	luode	Koeoja D, taso 1, luodeprofiili. DSY6 ja DSY6b	M. Hyttinen
59	59	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	14:30	pohjoinen	Koeoja D, luodeprofiili, etelälounaispäätty DSY6 ja DSY11	M. Hyttinen
60	60	Kajaani	Kauppakatu 9	15.8.2007	14:31	luode	Koeoja D, luodeprofiili, etelälounaispäätty DSY6 ja DSY 11	M. Hyttinen
61	61	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	09:55	luode	Koeoja D, yksityiskohta - profiilin takaa paljastui uusi lautaseinä (samaa rakennetta DSY6:n kanssa)	T.Ikonen
62	62	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	13:22	kaakko	Koeoja E, kaakkoisprofiili - lautaseinä DSY6	M. Hyttinen
63	63	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	13:22	kaakko	Koeoja E, kaakkoisprofiili - lautaseinä DSY6	M. Hyttinen
64	64	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	13:25	kaakko	Koeoja E, kaakkoisprofiili - lautaseinä DSY6	M. Hyttinen
65	65	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	13:26	koillinen	Koeoja E - yleiskuva	M. Hyttinen
66	66	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	13:30	luode	Koeoja E - luoteisprofiilin sekoittuneet kerrokset	M. Hyttinen
67	67	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	13:31	luode	Koeoja E - luoteisprofiilin sekoittuneet kerrokset..	M. Hyttinen
68	68	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	13:50	ylhäältä	Veistettyjä puita koeojasta D. Keskellä DSY6:n pystypaalu, jonka molemmin puolin DSY6:n lautoja	T.Ikonen
69	69	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	15:55	kaakko	Koeoja F - kaakkoispäätty. Rakennusjätettä, jonka alla mahdollinen rakenne FSY5	T.Ikonen
70	70	Kajaani	Kauppakatu 9	16.8.2007	15:55	kaakko	Koeoja F - kaakkoispäätty. Rakennusjätettä, jonka alla mahdollinen rakenne FSY5	T.Ikonen
71	71	Kajaani	Kauppakatu	16.8.2007	15:55	itä	Lähikuva koeojasta F - puita. Mahdollinen rakenne FSY5.	T.Ikonen

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Digitaaliset kuvat

Ala_nro	Kuva_nro	Kunta	Kohde	Pvm	Klo	Suunta	Kuva-aihe	Kuvaaja
			9					
poistettu	72	Kajaani	Kauppakatu 9	17.8.2007	11:00	kaakko	Brahenkatu 18, yleiskuva tontista	M. Hyttinen
72	73	Kajaani	Kauppakatu 9	17.8.2007	08:53	koillinen	Koeoja F - ikaakkoispäädyn lautoja ja rakennusjätettä	M. Hyttinen
73	74	Kajaani	Kauppakatu 9	17.8.2007	09:15	pohjoinen	Koeoja F - kaivinkone täyttää koeojaa	M. Hyttinen
74	75	Kajaani	Kauppakatu 9	17.8.2007	09:43	koillinen	Ilmakuva, koeojat B, C, D, E ja F	M. Hyttinen

Yksikköluettelo, Kajaani 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07)/tontti I-5-15

Koeoja A

- ASY0** Asfaltti
- ASY1** Sekoittunut hiekkainen täyttömaakerros, jossa pieniä kiviä & tiilimurskaa seassa. Kerroksen paksuus n. 16 cm. Kaivettu kaivinkoneella. Sijaiti ASY0 alla ja ASY2 päällä. Löydötön.
- ASY2** Purkukerros, jossa seassa laastia, tiilimurskaa ja sahanpurua. Kerroksen paksuus n. 2-3 cm. Kaivettu kaivinkoneella. Sijaiti ASY1 alla ja ASY3 päällä. Löydötön.
- ASY3** Sorakerros, jossa seassa hiekkaa, savea, tiilimurskaa ja hiiltä. Täyttökerros, jonka paksuus oli n. 20 cm. Kaivettu kaivinkoneella. Sijaiti ASY2 alla ja ASY9, ASY4 ja ASY7 päällä. ASY7 kanssa samanaikainen. Löydöt 1900-luvulle ajoittuvien esineiden katkelmia.
- ASY4** Karkean hiekan kerros, jossa seassa tiilimurskaa, hiiltä sekä multaa. (likamaa). Kulttuurimaakerros, jonka paksuus oli n. 30 cm. Sijaiti ASY3 ja ASY7 alla ja ASY5 päällä. Samanikäinen yksiköiden ASY9 ja ASY8 kanssa. Löytöaines peräisin 1800-luvulta.
- ASY5** Rakenne, joka muodostui isoista kivistä (kivijalka). Kivien halkaisija vaihteli 30-80 cm välillä. Sijaiti ASY4 ja ASY9 alla ja ASY6 sekä ASY11 päällä.
- ASY6** Rusehtavan musta puuroskakerros, jossa seassa hienoa hiekkaa ja multaa. Kulttuurimaakerros, joka liittyi rakenteeseen R1 (ASY5). Puuroskaa on mahdollisesti käytetty rakennuksen perustuksen alla eristeenä. Kerroksen paksuus n. 25 cm. Sijaiti ASY5, ASY9 alla ja ASY11 ja ASY12 päällä. Kerroksen seassa mm. palamattomia eläintenluita. Löytöaines viittaa 1800-luvulle (piiposliini).
- ASY7** Tiilimurskakerros (osittain palanutta), jossa seassa karkeaa hiekkaa. Purkukerros, joka samanikäinen ASY3 kanssa. Kerroksen paksuus 10 cm. Kaivettu kaivinkoneella. Sijaiti ASY2 alla ja ASY4 päällä. Löydötön.
- ASY8** Rakenne, joka muodostui pienistä kivistä. Osa ASY5:stä? Sijaiti koeojan kaakkoisosassa. Kivien halkaisija oli n. 20-30 cm. Sijaiti ASY9 sisässä eli rakenne on ASY9 kanssa samanikäinen.
- ASY9** Puuroskan sekainen savimaa, jossa seassa tiilimurskaa, hienoa hiekkaa ja tiiltä. Kulttuurimaakerros, jonka paksuus oli n. 70 cm. Yksikön sisässä sijaiti pienikivinen rakenne R2 (ASY8). Sijaiti ASY3:n alla ja ASY5, ASY6, ja ASY10 päällä. Yksikkö samanikäinen ASY4 kanssa. Sijaiti koeojan kaakkoisosassa. Löydötön.
- ASY10** Karkean hiekan kerros, joka väriltään oranssia. Kerroksen paksuus n. 5 cm. Paikallinen hiekkakerros, joka sijaiti ASY9 alla ja ASY11 päällä. Löydötön.

- ASY11** Savimaa, joka väriltään vaaleanharmaata. Todennäköisesti luontainen kerros, jonka paksuus oli n. 25 cm. Sijaiti ASY5, ASY6 ja ASY10 alla ja ASY12 päällä. Löydötön.
- ASY12** Hienohiekka, joka väriltään punertavan ruskeaa (rautapitoista?). Kerroksen paksuus kaivetulla alueella 30 cm, mutta kerros jatkui syvemmälle kaivamattomaan maahan. Luontainen kerros, joka sijaiti ASY6 ja ASY11 alla. Löydötön.

Koeoja B

- BSY0** Asfaltti
- BSY1** Hiekka- ja sorakerros. Pihan tasoitekerroksia, jonka paksuus n. 20 cm. Kaivettu kaivinkoneella. Sijaiti BSY0 alla ja BSY2 päällä. Löydötön.
- BSY2** Hieno hiekkakerros, joka väriltään vaaleanruskeaa. Pihan tasoite- ja täyttökerroksia. Kerroksen paksuus 10 cm. Sijaiti BSY1 alla ja BSY3 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.
- BSY3** Hiekkakerros, jossa seassa palanutta pientä kiveä, savea, lastia, tiilimurskaa ja hiiltä. Rakennusjätekerros, joka sijaiti BSY2 alla ja BSY4 ja BSY5 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.
- BSY4** Rakenne, lautataso. Taso koostui teollisesti sahatusta, modernista ja tasalaatuisesta laudasta (paks. 2-3 cm). Lautataso sijaiti koko koeojan laajuudella. Yksikkö sijaiti BSY3 alla ja BSY5 päällä. Löydötön, mutta ajoittuu 1900-luvulle.
- BSY5** Rakenne, betonia ja laastia. Rakennuksen perustuksen betonivalu. Kaivettu kaivinkoneella. Sijaiti BSY3 ja BSY4 alla ja BSY6 ja BSY7 päällä. Ajoittuu 1900-luvulle. Löydötön.
- BSY6** Rakenne, puiset tukirakenteet betonivalulle ja kiviä. Rakentamiskerros, joka koostui vaakatasoon asetetuista pyöröpuista(hirsiä?), joiden halkaisija olin. 20 cm. Puita oli aseteltu n. 40 cm välein tosiinsa nähden. Puiden välissä sijaiti n. 20 cm halkaisijaltaan olevia kiviä Kaivettu kaivinkoneella. Sijaiti BSY5 alla ja BSY7 päällä. Ajoittuu 1900-luvulle.
- BSY7** Tumma savimaa, jossa pientä kiveä, hiekkaa ja multaa. Rakentamiskerros, jonka paksuus n. 15 cm. Sijaiti BSY5 ja BSY6 alla ja BSY9 päällä. BSY8 sijaiti tämän yksikön sisässä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön. Ajoittuu 1900-luvulle.
- BSY8** Rakenne, kivijalka. 1900-luvun rakennuksen kivijalka, jonka kivien halkaisija n. 15-30 cm. Sijaiti BSY7 sisässä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön. Ajoittuu 1900-luvulle.
- BSY9** Pohjasavi. Vaaleanruskea savimaa, jonka paksuus kaivetulla aluella oli 40 cm, mutta kerros jatkui syvemmälle kaivamattomaan maahan. Luontainen kerros. Sijaiti BSY7 alla. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.

BSY10 Rakenne, betoniputki. Koeojan B 1900-luvun rakennuksen jäteputki, joka oli kaivettu pohjasaveen (putkikaivanto myös täytetty (pohjasavella). Putki sijaitsi SY9 sisässä. Moderni.

Koeoja C

CSY1 Nurmi/multa. Pintamaakerros, jonka paksuus 10 cm. Kaivettu kaivinkoneella. Sijaitsi CSY2 päällä. Löydötön.

CSY2 Savinen hiesu, jossa seassa hieman tiilimurskaa, pienehköjä kiviä sekä multaa. Sekoittunut täyttökerros, jonka paksuus 50 cm. Sijaitsi CSY1 alla ja CSY3 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.

CSY3 Savimaa, jossa seassa hiekkaa ja multaa. Täyttökerros, jonka paksuus n. 35-40 cm. Sijaitsi CSY2 alla ja CSY4 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.

CSY4 Tummanharmaa savimaa. Luontainen kerros, jonka paksuus 8-10 cm. Kaivettu kaivinkoneella. Sijaitsi SY3 alla ja SY5 päällä. Löydötön.

CSY5 Pohjasavi (hiesu). Luontainen kerros, jonka paksuus kaivetulla alueella oli 25 cm, mutta kerros jatkui syvemmälle kivamattomaan maahan. Kaivettu kaivinkoneella. Yksikkö sijaitsi CSY4 alla. Löydötön.

Koeoja D

DSY0 Asfaltti

DSY1 Vaalean harmaa soramaa. Pihan tasoitekerros, jonka paksuus oli n. 10 cm. Sijaitsi DSY0 alla ja DSY2 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.

DSY2 Musta soramaa. Pihan täyttö- ja tasoitekerroksia. Kerroksen paksuus 5-10 cm. Sijaitsi SY1 alla ja SY3 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.

DSY3 Harmaanrusehtava soramaa. Pihan tasoite- ja täyttökerroksia, jonka paksuus oli 15 cm. Sijaitsi DSY2 alla ja DSY4 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.

DSY4 Karkean oranssin hiekan kerros, jossa pikkukivä ja tiilimurskaa seassa. Sekoittunut täyttökerros, jonka paksuus oli n. 25 cm. Sijaitsi yksiköiden DSY3 alla ja DSY5, DSY6 ja DSY10 päällä. Yksikkö DSY13 sijaitsi DSY4 sisässä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydöt viittaavat 1800-luvun lopulle ja 1900-luvulle.

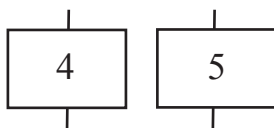
DSY5 Tumma likamaakerros, jossa hieman puuroskaa, hiiltä ja tiilimurskaa seassa. Kulttuurimaakerros, jonka paksuus oli n. 10-20 cm. Yksikkö sijaitsi DSY4 alla ja DSY7 sekä DSY9 päällä. Löytöaines viittaa 1900-luvun alkupuolelle.

DSY6 Rakenne, jossa vaakalautoja ja pystylautoja/paaluja. Rakenne muodostui veistetyistä vaakalautoista, joita oli tukemassa tasaisin välein pystylaudat/paalut. Paalut lävistivät useamman alemman kulttuurikerroksen ja ulottuivat aina pohjamaahan saakka. Pystylautojen

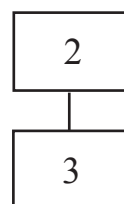
- pituus oli n. 40-60 cm. DSY6 oli täytynyt DSY4:llä. Rakenteen DSY6 pystypaalut leikkaavat yksiköt DSY5, DSY7, DSY8 ja DSY12.
- DSY6b** Rakenne, maaton lautataso. Tason ylimmät laudat kulkivat pitkittäin koillis-lounaissuunnassa ja niiden alla olleet muutamat laudat luodekaakkosuuntaisesti. Lautojen paksuus oli n. 20 cm ja paksuus n. 2-3 cm. DSY6b sijaitsi osittain DSY7 sisässä. Yksiköt ovat näin ollen samanikäisiä. Rakenteen alla alkoi DSY8.
- DSY7** Puuroskakerros, jonka sisässä DSY6b suurimmaksi osaksi sijaitsi. Kulttuurimaakerroksen paksuus oli n. 10-15 cm. Puuroskan seassa oli savea, hiekkaa, multaa, tiilimurskaa ja huomattavan paljon palamattomia eläinten luita, varsinkin ojan lounaispäässä. DSY7 on mahdollisesti DSY6b:n kuivikekerros. Yksikön päällä sijaitsi DSY5 ja alla DSY8. Yksikön viressä ojan kaakkoisosassa esiintyi DSY9 ja länsiosassa DSY10. Yksikkö samanikäinen DSY6b, DSY9, DSY10 ja DSY11 kanssa. Esinelöydöt ajoittavat (mm. piiposliini) yksikön 1800-luvulle.
- DSY8** Hiesuinen kellertävä tiivis kulttuurimaa, jossa seassa tiilimurskaa ja hiiltä. Kerroksen paksuus oli n. 5-10 cm. Sijaitsi DSY7, DSY6b, DSY9 ja DSY10 alla ja DSY12 päällä. Esinelöydöt (mm. piiposliini) viittaavat 1800-lukuun.
- DSY9** Saven sekainen likamaa, jossa tuhkaa seassa. Kerroksen paksuus n. 15 cm. Yksikkö sijaitsi DSY5 alla ja DSY8 päällä. Samanikäinen yksiköiden DSY6b, DSY7, DSY10 ja DSY11 kanssa. Sijaitsi koeojan kaakkoisosassa. Yksikkö oli löydötön.
- DSY10** Tumma, hiekan sekainen tummanruskea likamaa, jossa hiiltä, karkeaa hiekkaa, kiviä ja tiilimurskaa. Kerroksen paksuus n. 20 cm. Sijaitsi ainoastaan koeojan lounaisosassa. Rakenne DSY11 sijaitsi DSY10 sisässä. Yksikön päällä oli kerros DSY4 ja alla DSY8. Yksikkö samanikäinen DSY6b, DSY7, DSY9 ja DSY11 kanssa. Kerros ajoittuneeseen esinelöytöjen perusteella 1800-luvulle.
- DSY11** Rakenne, kivi- ja tiilirakenne. Rakenteen tiilet ja kivet (Ø 10-20 cm) olivat osin voimakkaasti palaneita ja murentuneita. Mahdollisen rakenteen DSY11 yhteydestä tavattiin myös hiiltä. DSY11 sijaitsi yksikön DSY10 sisässä koeojan länsi- ja lounaisosassa.
- DSY12** Vaaleanharmaa pohjasavi. Luonnollinen kerros. Kerroksen paksuus kaivetulla alueella 15 cm, mutta kerros jatkui syvemmälle kaivamattomaan maahan. Yksikön päällä sijaitsi DSY8. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.
- DSY13** Rakenne, betoniputki. Rikkoutunut betoniputki, joka kulki yksikön DSY4 sisässä. 1900-luku.
- Koeoja E** Ks. koeojan D yksiköt

Koeoja F

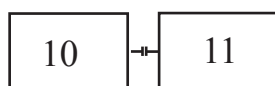
- FSY0** Asfaltti
- FSY1** Sorakerros. Pihan tasoitekerros, jonka paksuus oli 20 cm. Sijaiti FSY0 alla ja FSY2 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.
- FSY2** Hiekan sekainen täyttömaakerros, jonka paksuus n. 40 cm. Yksikkö sijaiti FSY1 alla ja FSY4 päällä. Yksikön vieressä sijaiti FSY3, joka yksikön kanssa samanaikainen. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.
- FSY3** Rakennusjätekerros, jossa seassa puuroskaa, laudan katkelmia, pieniä kiviä, hiekka ja tiilimurskaa. Sekoittunut kerros, jonka paksuus n. 40 cm. Yksikkö samanikäinen FSY2 kanssa. Yksikön alla sijaiti FSY4. Yksikön löydöt olivat iältään varsin nuoria. Löytöinä saatiin talteen mm. Arabian valmistamaa posliini ja paksua tehdasvalmisteista lasia. Kaivettu kaivinkoneella. 1900-luku.
- FSY4** Puuroskakerros, jonka seassa oli hiekkaa, multaa, risuja, tiilimurskaa ja tuohenpaloja. Kerroksen paksuus oli 20 cm. Yksikkö oli mitä ilmeisimmin sekoittunut, koska löydöt viittasivat 1900-luvulle (mm. muovinen pelinappula) ja 1800-luvulle (piiposliini). Yksikkö sijaiti FSY2 ja FSY3 alla ja FSY6 päällä. Mahdollinen rakenne FSY5 sijaiti yksikön sisässä. Kaivettu kaivinkoneella.
- FSY5** Rakenne, vaakalautoja ja hirsi. Mahdollinen rakenne muodostui vaakalautoista, jotka olivat luode-kakkosuuntaisia sekä yhdestä samansuuntaisesta hirrestä (Ø 20 cm). Lautojen paksuus oli n. 3-10 cm. FSY5 sijaiti FSY4 sisässä.
- FSY6** Oranssinkeltainen tiivis hiekka, jossa valkoisia savilinssejä. Kerosken paksuus n. 15 cm. Luontainen kerros, joka sijaiti FSY4 alla ja FSY7 päällä. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön.
- FSY7** Pohjasavi. Luontainen kerros. Sijaiti FSY6 alla. Kaivettu kaivinkoneella. Löydötön. Kerroksen paksuus kaivetulla alueella n. 20 cm, mutta se jatkui syvemmälle kaivamattomaan maahan.

Yksiköillä ei ole ajallista eikä suoraa fyysistä kontaktia.

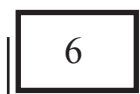
Yksiköillä on ajallinen ja suora stratigrafinen kontakti.

Yksiköillä on ajallinen korrelaatio, mutta ne ovat eri yksiköitä.

Yksiköillä on ajallinen ja fyysinen korrelaatio, alun perin sama yksikkö.

Rajapinta

Kajaani, Kauppakatu 9, Tontti I-5-15, koeoja A, Yksikkömatriisi ja selvitys yksiköistä
Matriisi 1

ASY0 Asfaltti

ASY1 Sekoittunut hiekkainen täyttömaakerros, jossa pieniä kiviä ja tiilimurskaa

ASY2 Purkukerros, jossa seassa runsaasti laastia, tiilimurskaa ja sahanpurua

ASY3 Sorakerros, jossa seassa myös hiekkaa, savea, tiilimurskaa ja hiiltä

ASY4 Karkean hiekan kerros, jossa seassa tiilimurskaa, hiiltä sekä multaa (likamaa)

ASY5 Rakenne, joka muodostui isoista kivistä (kivijalka)

ASY6 Puuroskakerros, jossa seassa hienoa hiekkaa ja multaa

ASY7 Tiilimurskakerros (osittain palanutta), jossa seassa karkeaa hiekkaa

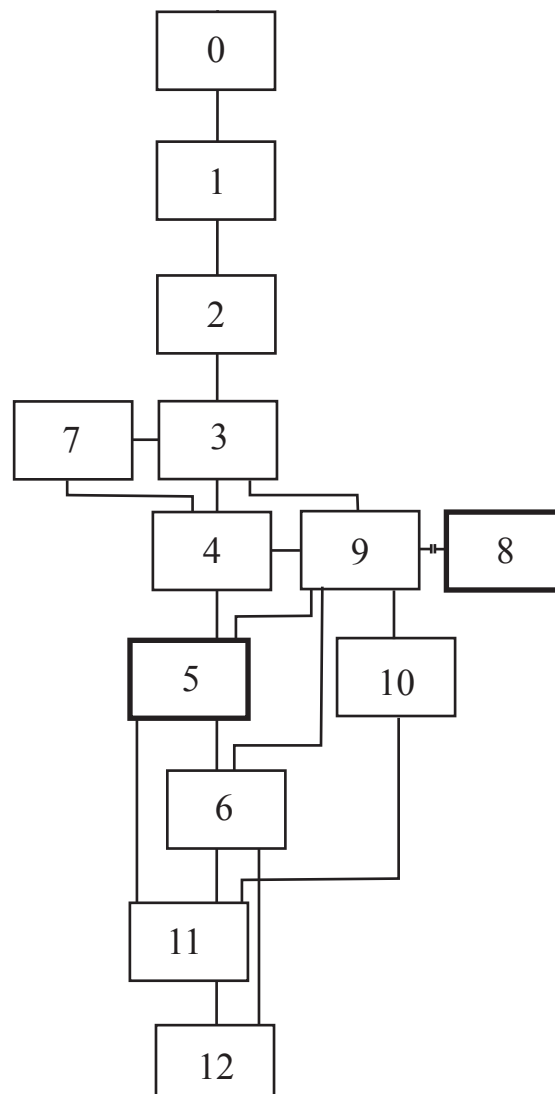
ASY8 Rakenne, joka muodostui pienistä kivistä. Osa ASY5:sta?

ASY9 Puuroskan sekainen savimaa, jossa myös tiilimurskaa, hienoa hiekkaa ja hiiltä

ASY10 Hiekkakerros

ASY11 Savimaa

ASY12 Pohjahiekka

Kajaani, Kauppakatu 9, Tontti I-5-15, koeoja B, Yksikkömatriisi ja selvitys yksiköistä
Matriisi 2

BSY0 Asfaltti

BSY1 Hiekka- ja sorakerros

BSY2 Hieno hiekkakerros

BSY3 Hiekkakerros, jossa seassa palanutta pientä kiveä, laastia, tiilimurskaa, hiiltä sekä hieman savea

BSY4 Lautataso

BSY5 Sementtivalu ja laastia

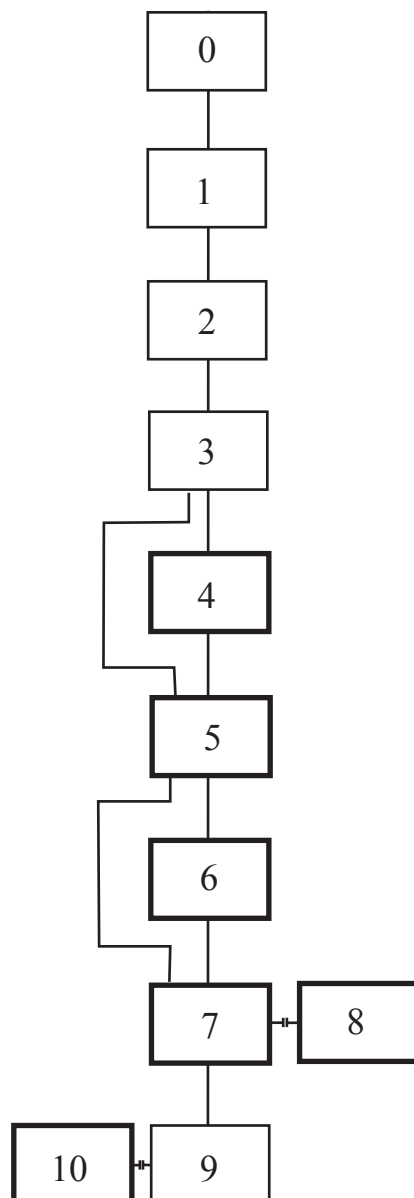
BSY6 Puiset tukirakenteen betonivalulle

BSY7 Tumma savimaa, jossa seassa pientä kiveä, hiekkaa ja multaa

BSY8 Kivijalka

BSY9 Pohjasavi

BSY10 Betoniputki

Kajaani, Kauppakatu 9, Tontti I-5-15, koeoja C, Yksikkömatriisi ja selvitys yksiköistä
Matriisi 3

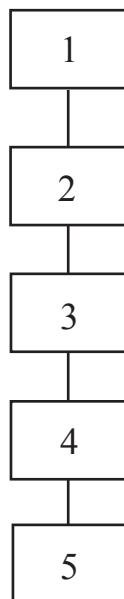
CSY1 Nurmi/multa

CSY2 Savinen hiesu, jossa seassa hieman tiilimurskaa, muutamia pienehköjä kiviä sekä multaa

CSY3 savimaa, jossa seassa hiekkaa ja multaa

CSY4 Tumma savimaa

CSY5 Pohjasavi (hiesu)

Kajaani, Kauppakatu 9, Tontti I-5-15, koeoja D ja koeoja E. Yksikkömatriisi ja selvitys yksiköistä
Matriisi 4

DSY0 Asfaltti

DSY1 Vaalean harmaa soramaa

DSY2 Musta soramaa

DSY3 Harmaanrusehtava soramaa

DSY4 Karkean oranssin hiekan kerros, jossa myös pikkukiviä ja tiilimurskaa seassa

DSY5 Tumma likamaakerros, jossa hieman , puuroskaa, hiiltä & tiilimurskaa seassa

DSY6 Lautarakenne, jossa pysty- & vaakalautoja

DSY6b Lautarakenne, lattia?

DSY7 Puuroskakerros

DSY8 Hiesuinen kellertävä likamaa, jossa seassa tiilimurskaa ja hiiltä

DSY9 Saven sekainen likamaa, jossa tuhkaa

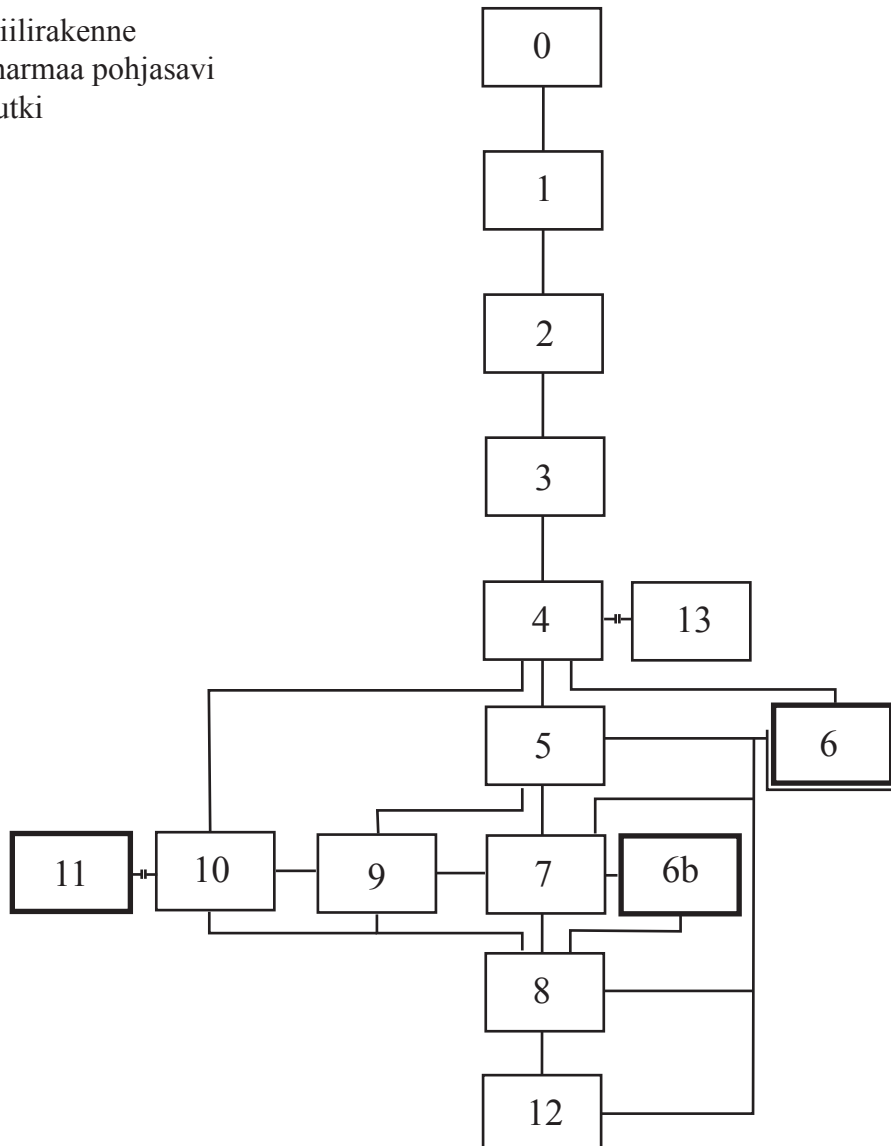
DSY10 Tumma hiekan sekainen likamaa, jossa hiiltä

ja tiilimurskaa

DSY11 kivi- ja tiilirakenne

DSY12 vaaleanharmaa pohjasavi

DSY13 Betoniputki

Kajaani, Kauppakatu 9, Tontti I-5-15, koeoja F, Yksikkömatriisi ja selvitys yksiköistä
Matriisi 5

FSY0 Asfaltti

FSY1 Sorakerros

FSY2 Hiekan sekainen täytemaakerros

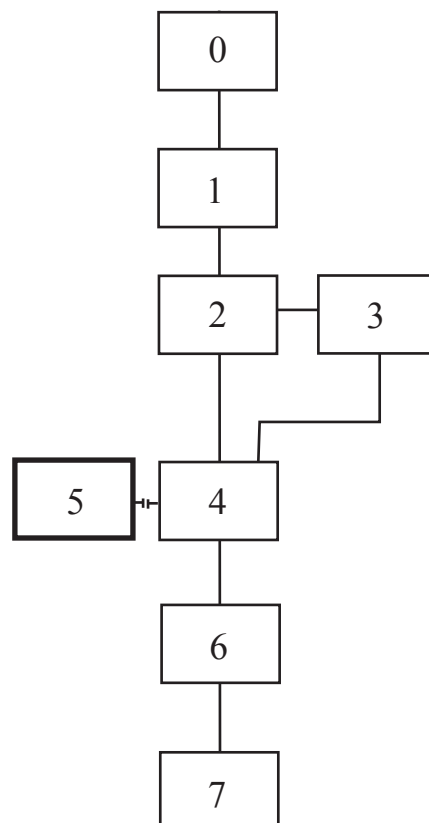
FSY3 Rakennusjätekerros, jossa seassa puuroskaa, laudan katkelmia, pieninä kiviä, hiekkaa sekä tiilimurskaa

FSY4 Puuroskakerros

FSY5 Rakenne (?), lautoja + yksi hirsi

FSY6 Oranssinkeltainen tiivis hiekka

FSY7 Pohjasavi

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9, Löytöluettelo

KM_pää	KM_ala	Yksikkö	Rakenne	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino	Muuta
KM2007060	1	ASY3	Koeoja A	lasi	kirkaslasi	esine/pullo		8		23,5 g	
KM2007060	2	ASY3	Koeoja A	lasi	kirkaslasi	taso/ikkuna		1		2 g	
KM2007060	3	ASY3	Koeoja A	lasi	vihreälasi	esine/pullo		1		1,2 g	
KM2007060	4	ASY4	Koeoja A	savi	piiposliini	astia	reunapala	4	yhden halk. 21 cm	13,3 g	eri astioista, yksi palanut
KM2007060	5	ASY4	Koeoja A	savi	piiposliini	astia	seinäpala	1		3,3 g	
KM2007060	6	ASY4	Koeoja A	savi	valkosavi	liitupiippu	varsi	1	halk. 8 mm	2,3 g	
KM2007060	7	ASY4	Koeoja A	lasi	kirkaslasi	astia/esine		3		5,6 g	yhdessä koristeraitoja
KM2007060	8	ASY4	Koeoja A	lasi	ruskealasi	pullo		2		10 g	yksi palanut
KM2007060	9	ASY6	Koeoja A	savi	piiposliini	astia	seinäpala	1		3,3 g	palanut
KM2007060	10	ASY6	Koeoja A	savi	punasavi	astia	seinäpala	1		4,9 g	puna-keltainen lasite
KM2007060	11	ASY6	Koeoja A	lasi	kirkaslasi	esine/astia	yksi pohjapala	3	pohjan halk. 6 cm	2,5 g	
KM2007060	12	ASY6	Koeoja A	lasi	kirkas/vihreälasi	taso/ikkunalasi		6		13,3 g	
KM2007060	13	ASY6	Koeoja A	lasi	vihreälasi	pullo/esine	2 suosaa	8		49,4 g	yksi palanut
KM2007060	14	DSY4	Koeoja D	savi	posliini	astia	pohjapala	1	pohjan halk. 5cm	2,8 g	
KM2007060	15	DSY4	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	reunapala	1	halk.	5,5 g	

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9, Löytöluettelo

KM_pää	KM_ala	Yksikkö	Rakenne	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino	Muuta
									21 cm		
KM2007060	16	DSY4	Koeoja D	savi	piiposliini	lautanen	pohjapala	1	pohjan halk. 7 cm	10,7 g	
KM2007060	17	DSY4	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	seinäpala	2		4,7 g	
KM2007060	18	DSY4	Koeoja D	savi	punasavi	astia	seinäpala	1		4,7 g	
KM2007060	19	DSY4	Koeoja D	lasi	kirkaslasi	astia/esine		1		0,4 g	
KM2007060	20	DSY4	Koeoja D	lasi	kirkas/vihreälasi	taso/ikkunalasi		2		1,9 g	
KM2007060	21	DSY4	Koeoja D	lasi	vihreälasi	pullo	1 suukappale	10		57,4 g	
KM2007060	22	DSY4	Koeoja D	lasi	ruskealasi	pullo		2		2,7 g	
KM2007060	23	DSY5	Koeoja D	savi	posliini	kuppi	pohjapala	1		4 g	kultainen reunus
KM2007060	24	DSY5	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	seinäpala	2		3,9 g	yhteensopivat, palaneet
KM2007060	25	DSY5	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	reunapala	2	halk. 13 cm ja 15 cm	7 g	eri astioista
KM2007060	26	DSY5	Koeoja D	savi	piiposliini	jälkiruokakulho?	pohjapala	1	pohjan halk. 4 cm	14,1 g	
KM2007060	27	DSY5	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	seinäpala	1		1,3 g	
KM2007060	28	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	kulho		9	halk. 32 cm	371,2 g	samasta astiasta, kellertävä lasite, sisäpinnalla
KM2007060	29	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	kulho		15	halk. 37 cm	421,3 g	samasta astiasta, ruskea lasite sisäpinnalla

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9, Löytöluettelo

KM_pää	KM_ala	Yksikkö	Rakenne	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino	Muuta
KM2007060	30	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	astia	reunapala	5	halk. 28 cm	85,9 g	samasta astiasta
KM2007060	31	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	astia	pohjapala	5		48,3 g	samasta astiasta, kellertävä lasitus sisäpinnalla
KM2007060	32	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	astia	pohjapala	3		46,8 g	samasta astiasta, kellertävä lasite sisäpinnalla
KM2007060	33	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	astia	seinäpala	3		101,9 g	samasta astiasta, sisäpinnalla ruskea lasite jossa keltaisia raitoja
KM2007060	34	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	astia	reunapala	1	halk. 38 cm	32,9 g	vihertävä lasite sisäpinnalla
KM2007060	35	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	astia	pohjapala	6		97,7 g	eri astioista
KM2007060	36	DSY5	Koeoja D	savi	punasavi	astia	seinäpala	74		219,9 g	eri astioista
KM2007060	37	DSY5	Koeoja D	lasi	kirkaslasi	pullo		29		289,5 g	samaa pulloa
KM2007060	38	DSY5	Koeoja D	lasi	vihreälasi	pullo		1		3,7 g	
KM2007060	39	DSY5	Koeoja D	lasi	vihreälasi	taso/ikkunalasi		4		6 g	
KM2007060	40	DSY5	Koeoja D	lasi	ruskealasi	esine/pullo		1		1,7 g	
KM2007060	41	DSY8	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	seinäpala	2		21,6 g	toinen palanut, toisessa violettiä orientaalikuvitetta
KM2007060	42	DSY8	Koeoja D	savi	punasavi	astia	seinäpala	2		9,8 g	
KM2007060	43	DSY7	Koeoja D	savi	posliini	lautanen	pohjapala	2		7,3 g	toisessa leima pohjassa

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9, Löytöluettelo

KM_pää	KM_ala	Yksikkö	Rakenne	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino	Muuta
KM2007060	44	DSY7	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	reunapala	2	halk. 39 cm	24,1 g	yhteensopivat
KM2007060	45	DSY7	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	reunapala	2	halk. 39 cm	13,8 g	yhteensopivat, palaneet
KM2007060	46	DSY7	Koeoja D	savi	piiposliini	astia	reunapala	1		2,8 g	sinistä kukkakuviota
KM2007060	47	DSY7	Koeoja D	savi	punasavi	astia	seinäpala	2		5,6 g	yhteensopivat, ruskea lasite
KM2007060	48	DSY7	Koeoja D	lasi	sininen/valkoinenlasi	nappi/helmi		2	halk. 1,2 cm	1,3 g	yhteensopivat
KM2007060	49	DSY7	Koeoja D	lasi	kirkaslasi	esine		2		4,5 g	
KM2007060	50	DSY7	Koeoja D	metalli	Kupari/messinki (?)	Korkki (?)		1	halk. 1,8 cm	3,2 g	Öljylampusta?
KM2007060	51	DSY10	Koeoja D	savi	punasavi	astia	seinäpala	2		11,9 g	
KM2007060	52	DSY10	Koeoja D	lasi	kirkas/sininen lasi	esine		3		23,8 g	yksi pohjapala
KM2007060	53	DSY10	Koeoja D	lasi	kirkas/vihreälasi	taso/ikkunalasi		2		2,4 g	
KM2007060	54	DSY10	Koeoja D	lasi	vihreälasi	pullo		1		4,4 g	
KM2007060	55	ESY4	Koeoja E	savi	piiposliini	astia	seinäpala	1		0,9 g	kultaista koristekuviointia
KM2007060	56	ESY4	Koeoja E	lasi	kirkaslasi	esine		8		15,2 g	
KM2007060	57	ESY4	Koeoja E	lasi	ruskealasi	esine/pullo		3		12,9 g	kahdessa tähtikohokuvio
KM2007060	58	ESY4	Koeoja E	luu	luu	kampa		3		8,1 g	
KM2007060	59	ESY5	Koeoja E	savi	piiposliini	lautanen	reunapala	2	halk.25 cm	74,5 g	

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9, Löytöluettelo

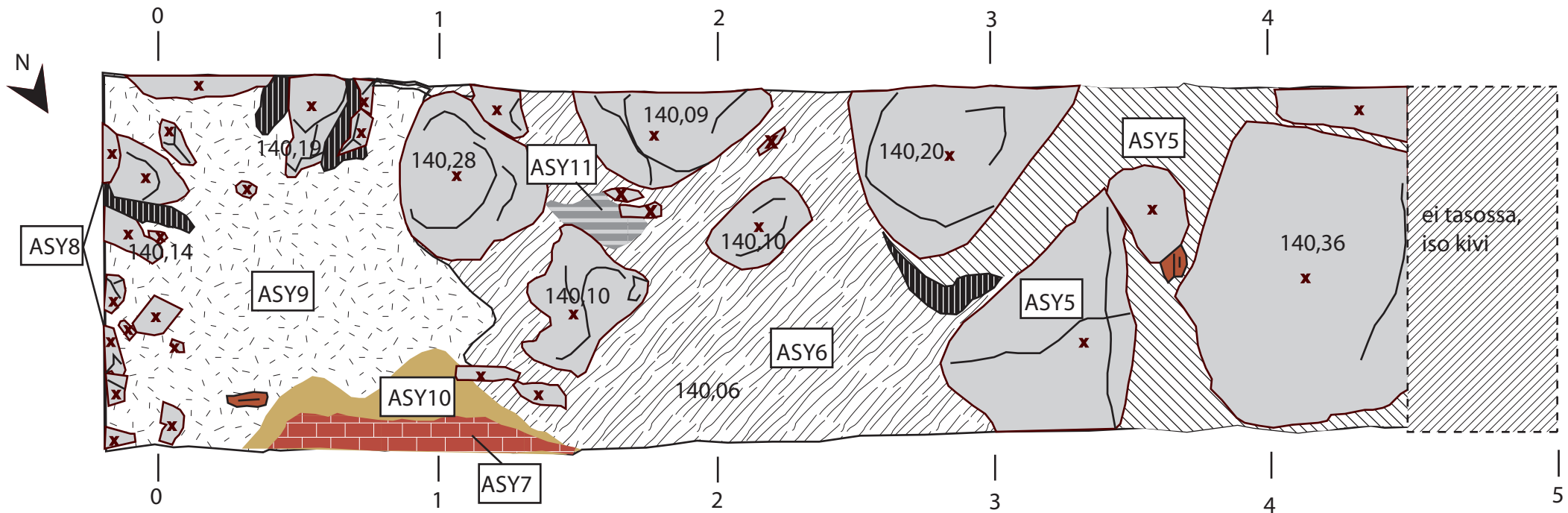
KM_pää	KM_ala	Yksikkö	Rakenne	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino	Muuta
KM2007060	60	ESY5	Koeoja E	savi	piiposliini	astia	seinäpala	1		9,6 g	
KM2007060	61	ESY7	Koeoja E	savi	piiposliini	astia	seinäpala	1		1,3 g	
KM2007060	62	ESY7	Koeoja E	savi	punasavi	astia	pohjapala	3		28,6 g	ruskea ja vihreä lasite
KM2007060	63	ESY7	Koeoja E	savi	punasavi	astia	pohjapala	1		17,5 g	
KM2007060	64	ESY7	Koeoja E	lasi	kirkas/vihreälasi	esine	pohjapala	1		19 g	
KM2007060	65	ESY7	Koeoja E	lasi	vihreälasi	esine		2		7,4 g	
KM2007060	66	FSY3	Koeoja F	savi	posliini	lautanen	puolikas	1	halk. 14 cm	82,6 g	arabia
KM2007060	67	FSY3	Koeoja F	savi	posliini	kuppi		2		35,1 g	samasta astiasta
KM2007060	68	FSY3	Koeoja F	savi	piiposliini	astia	seinäpala	1		3,6 g	
KM2007060	69	FSY3	Koeoja F	lasi	kirkaslasi	esine	paksua lasia	2		65,6 g	kartiomainen (pullo?)
KM2007060	70	FSY4	Koeoja F	savi	posliini	astia	seinäpala	5		3,5 g	
KM2007060	71	FSY4	Koeoja F	savi	piiposliini	kuppi	pohjapala	1		14,2 g	
KM2007060	72	FSY4	Koeoja F	savi	piiposliini	astia	seinäpala	2		1,5 g	
KM2007060	73	FSY4	Koeoja F	savi	punasavi	astia	seinäpala	2		7,6 g	
KM2007060	74	FSY4	Koeoja F	lasi	kirkaslasi	astia/esine		9		46,6 g	
KM2007060	75	FSY4	Koeoja F	lasi	kirkaslasi	taso/ikkunalasi		7		35,9 g	
KM2007060	76	FSY4	Koeoja F	lasi	vihreälasi	esine/pullo		11		48,4 g	

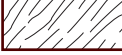

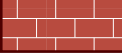
KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Poistettujen löytöjen luettelo

Juokseva_nro	Yksikkö	Rakenne	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino	Muuta
1	ASY3	Koeoja A	metalli	rauta	naula		1		7,5 g	
2	ASY3	Koeoja A	luu	luu	luu	palamaton	1		6,2 g	
3	ASY4	Koeoja A	metalli	rauta	naula		2		24,3 g	
4	ASY4	Koeoja A	luu	luu	luu	palanut	1		1,7 g	
5	ASY6	Koeoja A	metalli	rauta	levy		1		82,7 g	
6	ASY6	Koeoja A	metalli	rauta	naula		9		94,4 g	
7	ASY6	Koeoja A	nahka	nahka	nahka	pala	1		1,4 g	
8	ASY6	Koeoja A	luu	luu	luu	1 palanut, 1 palamaton	2		6,8 g	
9	DSY4	Koeoja D	metalli	messinki/kupari	öljylampun osia?		9		25,2 g	
10	DSY4	Koeoja D	metalli	rauta	naula		4		15,5 g	
11	DSY4	Koeoja D	luu	luu	luu	2 hammasta, 1 palanut luu	3		7,1 g	
12	DSY5	Koeoja D	metalli	rauta	naula		4		20,5 g	
13	DSY7	Koeoja D	metalli	rauta	levy		1		144,8 g	kaksi levyä niitattu kahdella niitillä yhteen
14	DSY7	Koeoja D	metalli	rauta	naula		2		15,2 g	
15	DSY10	Koeoja D	metalli	rauta	naula/levy		14		257,5 g	
16	ESY4	Koeoja E	muovi	muovi	nappi		1		0,9 g	
17	ESY7	Koeoja E	luu	luu	hammas		3		16,4 g	
18	FSY3	Koeoja F	lasi	kirkaslasi	tasolasi	paksua lasia	1		341,5 g	resentti

KAJAANI 2007, Kauppakatu 9 (Kk-07), Poistettujen löytöjen luettelo

Juokseva_nro	Yksikkö	Rakenne	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino	Muuta
19	FSY3	Koeoja F	metalli	rauta	levy		1		1,9 g	
20	FSY4	Koeoja F	savi	posliini	sulakerasia		3		20,1 g	
21	FSY4	Koeoja F	lasi	kirkaslasi	tasolasi	paksua lasia	26		445,2 g	resentti
22	FSY4	Koeoja F	muovi	muovi	helmi ja nappula		2		4,3 g	
23	FSY4	Koeoja F	metalli	rauta	levy		2		37,5 g	
24	FSY4	Koeoja F	metalli	rauta	naula ja levy		7		48,5 g	
25	FSY4	Koeoja F	metalli	rauta	henkselin osa		1		6,2 g	
26	FSY4	Koeoja F	metalli	rauta	haka		1		20,8 g	
27	FSY4	Koeoja F	metalli	rauta	työkalu?		1		26,9 g	
28	FSY4	Koeoja F	kangas	kangas	pala		1		7 g	
29	FSY4	Koeoja F	lanka	lanka	rullalla		2		9,2 g	
30	FSY4	Koeoja F	puu	puu	tynnyrin vanne		1			
30	FSY4	Koeoja F	puu	puu	tynnyrin vanne		1			halk. n. 60 cm

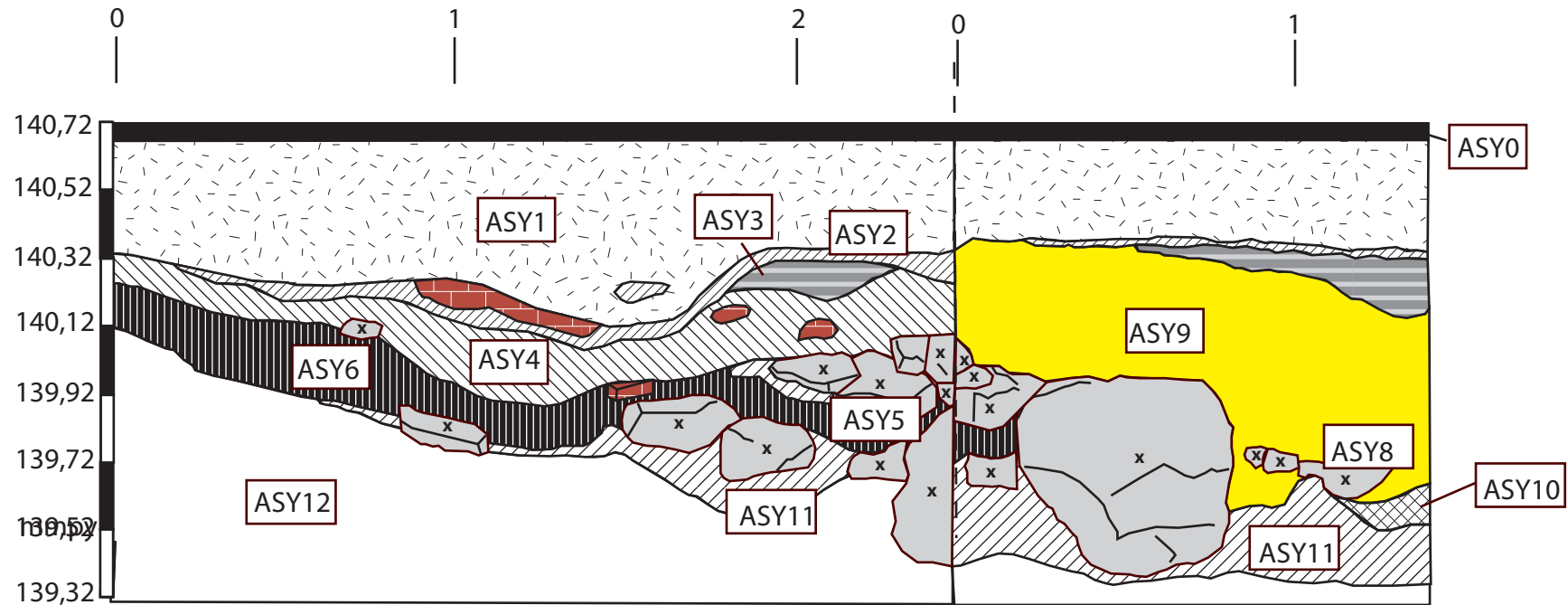

- tuohta
- keltainen hiekka (ASY10)
- hiekan ja saven sekainen puuroska (ASY9)
- likamaa (ASY5)
- tumma puuroska
- vaaleanharmaa savi (ASY11)
- puuroskan sekainen likamaa (ASY6)
- kivi
- tiilimurska (ASY7)

<p>KAJAANI Kauppakatu 9 (Kk-07) Hyttinen 2007</p>	<p>Koeaja A / taso 1 Rakenteet ASY5 (isokivinen kivijalka) ASY8 (pienikivinen rakenne,uunin pohja?) 1:20</p>	
<p>Mittausdokumentointi Marika Hyttinen Tiia Ikonen Anu Rajala 13.8.2007</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTO, HELSINKI</p>	
	<p>Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p>	<p>Kartta 1</p>

Kartta2, koillisprofiili

Kartta 3, kaakkoisprofiili

	asfaltti (ASY0)		sekoittunut maa (ASY1)
	pohjamaa (ASY12)		punertava, saven sekainen maa (ASY10)
	tumma puuroska-kerros (ASY6)		harmaa savimaa (ASY3)
	vaalea savimaa (ASY11)		vaalea hiekka (ASY2)
	kivi		saven ja puun sekainen likamaa (ASY4)
	tiili/tiilimurska		profiilien raja
	puuroskan sekainen savimaa (ASY9)		

KAJAANI
Kauppakatu 9 (Kk-07)
Hytinen 2007

Mittausdokumentointi
Marika Hyttinen
Tiia Ikonen
Anu Rajala
13.8.2007

Koeoja A / profiilikartat 2 (koillis) ja 3 (kaakkois)
Rakenteet ASY5 (kivijalka) ja ASY8

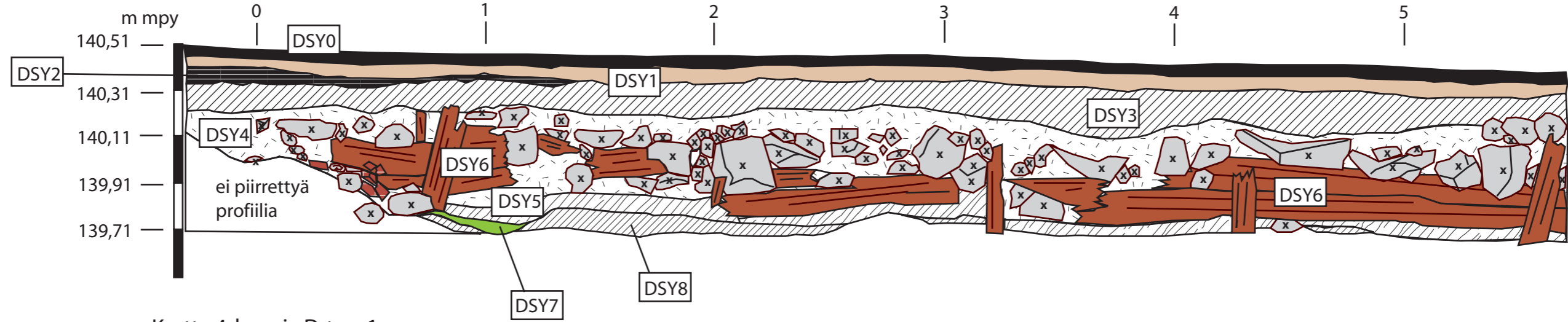
1:20

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN
OSASTO, HELSINKI

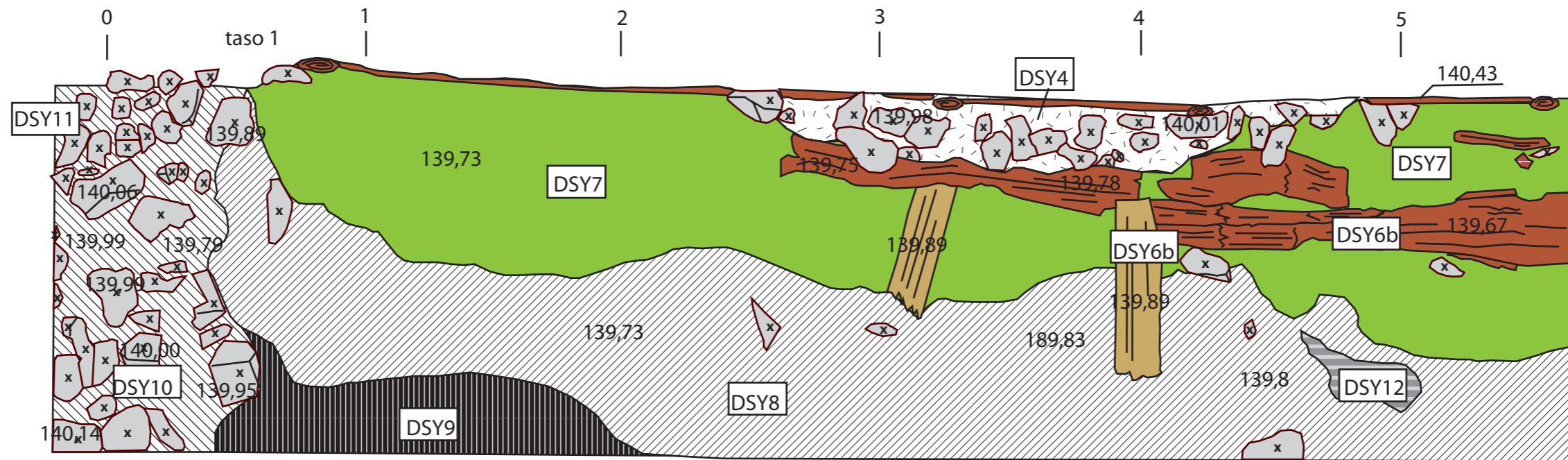
Sturenkatu 4
PL 169
00511 Hki
p. 09-40501

Kartat 2-3

Kartta 5, koeoja D, luoteisprofiili

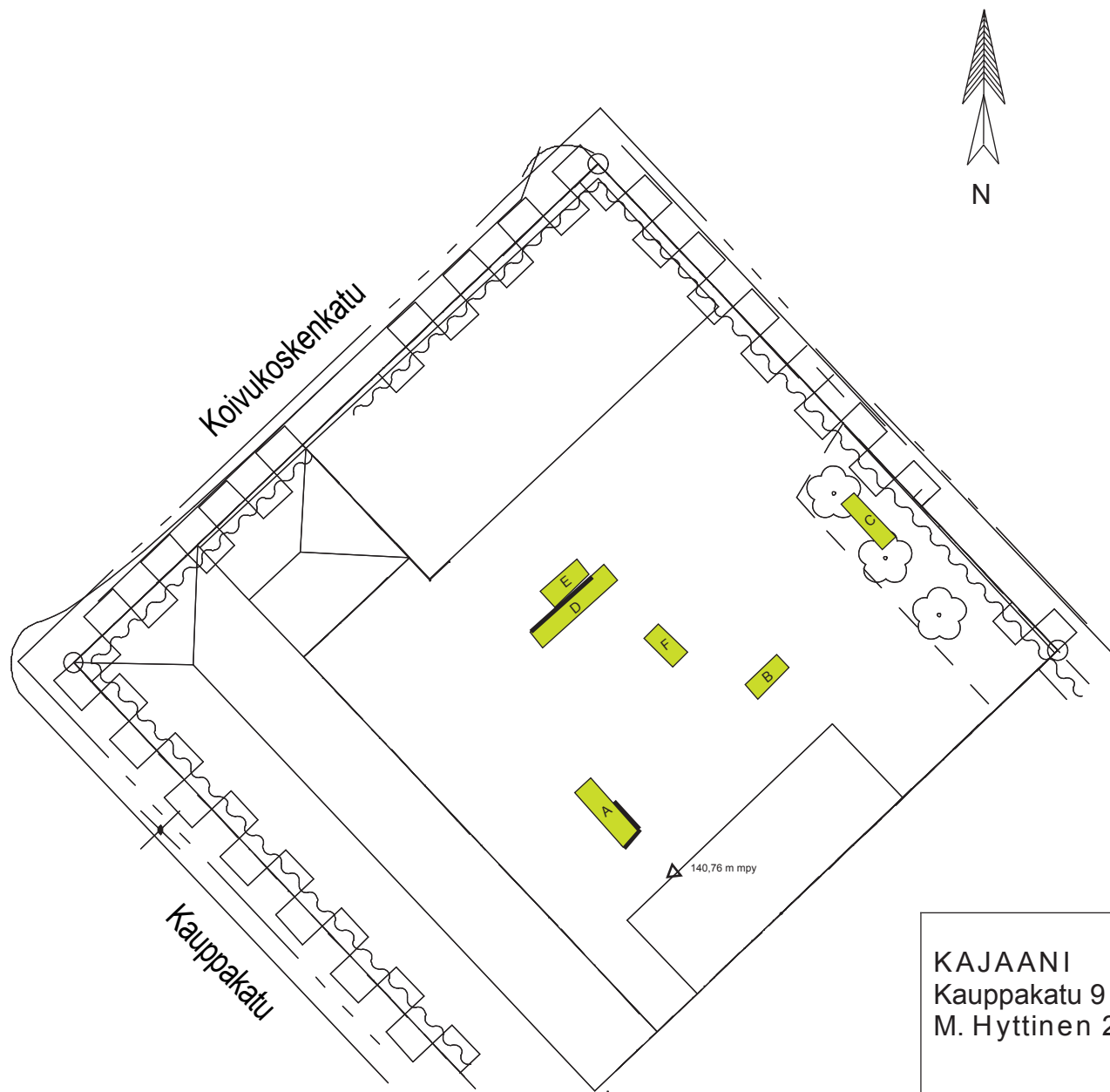
Kartta 4, koeoja D, taso 1

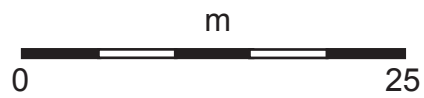
puu/lankku/lauta	tuhkan ja saven sekainen likamaa (DSY9)	keltainen saven sekainen hiekka (DSY8)	sora (DSY3)	tumma sora (DSY2)
maatonut hirsi	puuroskan sekainen likamaa (DSY5)	hiekan ja hiilen sekainen likamaa (DSY10)	kivi	vaaleanruskea sora (DSY1)
karkean oranssin hiekan kerros (DSY4)	puuroska (DSY7)	vaalea savi (DSY12)	tiili	asfaltti (DSY0)

<p>KAJAANI Kauppakatu 9 (Kk-07) Hyttinen 2007</p>		<p>Koeoja D / taso- ja profiilikartta Rakenteet DSY6 (lauta- ja pystypaalu rakenne), DSY6b (lautataso), DSY11 (kivi- ja tiilirakenne) 1:20</p>	
<p>Mittausdokumentointi Marika Hyttinen Tiia Ikonen Anu Rajala 15.8.2007</p>		<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTO, HELSINKI</p>	
		<p>Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p>	<p>Kartat 4-5</p>

- A-F Koeoja
- Siirretty korkeuspiste
- Piirretty profiili

<p>KAJAANI Kauppakatu 9 (Kk-07) M. Hyttinen 2007</p>	<p>Yleiskartta Koejat A-F 1:500</p>	
<p>Kajaanin kaupunki, Ympäristötekniinenkeskus Jäljentänyt 2.9.2007 Tiia Ikonen</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTO, HELSINKI Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 0940501</p>	<p>Kartta 6</p>